

VALÓDI

Ara csomagként 25 krajczár (50 fillér) 500 gramm.

Kathreiner-féle
Kneipp malátakávé
egész szemekben
Kathreiner-féle malátakávé gyáral
Bécs-München

Saját érdekünkben csakis ezen eredeti csomagokat kérjük és fogadjuk el.

„A világ legjobb sámfája“
FÖLDVÁRY IMRE
férfi divat és fehérnemű
raktárában. **párja**
Budapest, IV., Koronaher-
ceg-utca 11. sz. és VIII.
Kerepesi-út 9. 7578
Férfi ingek, Jäger-áruk,
vadász és sport-cikkok dús
választékban kaphatók.
Kesttyük és Nyakkendők.

A modern gyógyszer hatalmas hala-
dása és az ebből származó számta-
lanan cosmetikus készítmények sem
voltak képesek a 30 éven át bevált

Dr. Lengyel Frigyes-féle
Nyirfabalzsamot

elnyomni, a legjobb bizonyíték tehát, hogy itt egy valódi,
a természet által nyújtott szőlőszőlő van szó. Ezen
nyirfabalzsam egy sajátságos 30 évi gyakorlati vegyi
eljárás alapján praeparáltak és csak azután jön forgá-
lomba. Ezen folyadék hatása, hogy a bőr felső hám-
jait lassankint lehántja és az által az alsó tisz-
tított bőr fiatal színben és üdőségben jön nap-
világra, megcsinált mindennemű kiütést, szepit,
vörös foltokat és anyafoltokat, simítja a rán-
csokat és a himlőhelyeket lassankint teljesen
eloszlatja és az arcbőrnek üde és egészséges
színt kölcsönöz.

Egy korsó ára használati utasítással együtt 1 forint 50 kr.
A nyirfabalzsam hatásának támogatására Dr. Lengyel
Frigyes-féle 7466

Benzoe szappan
ajánlatos. Egy darab ára 60 és 35 kr. Raktáron minden
jobb gyógyszertárban. Főraktár Magyarország részére Török
József gyógyszerésznél Budapest, Király-utca 12.

Foulard-selyemkelmék

a legválogatottabb színaranylatokban, mérhetetlen választékban,
ugymint fekete, fehér és színes selymek a jó minőségű való-
jótállással. Magánosok számára a legjobb, kiválóan megrendelési
formán. Ezer meg ezer előismerő írat. Minták franko. Svájcban a
levélporto kérésre.

GRIEDER ADOLF ÉS TSA
királyi szállítók
selymekelme-gyárak szövetsége Zürich.

Mindenütt díszsík
a híres Machleid-féle

Kecskeméti
arezenőcsőt

Hatása a kecskeméti
nővénytáppal oly
meglepő és elismert
milyet e téren szepít-
szer el nem ért és fölül
nem mult. Egyik jó tu-
lajdonsága, hogy által-
mas utóhatása sohasem
lesz. Egy tégely ára
használati utasítás-
sal 50 kr. Egy drb
kecskeméti növény
szappan 32 kr.

Kapható:

FARKAS IGNÁCZ
Mátyás király gyógyszerésztárában Kecskeméten.
Budapest: Török, Dr. Egger, Raditz R. és Fónagy J.
gyógyszerész utraknál. 7602

A női szépség
emelésére, tökéletesítésére és fen-
tartására legkiválóbb, teljesen ár-
talmatlan, vegyíztiszta és szírmen-
tes készítmény a 7502

Margit Crème.
Rövid idő alatt szünteti szepit,
májfoltot, pattanást, bőrtörést (mit-
esser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat
és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is üde bájos
arcszínűt kölcsönöz. Ára 50 kr., nagy 1 forint.
Margit hülgypor 60 kr., 3 színben. Margit szappan
35 kr. Margit fogpép (Zahnpaste) 50 kr.
Készítő FÖLDES gyógyszerésztára,
Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz.
Főraktár: Török József gyógyszerésztára, Budapeston
Király-utca 12.

Köhögés, rekedtség és el-
nyálkásodás ellen
legjobb hatású szer a

RÉTHY-féle pemetefü-cukorka,
mely ezen bajokat gyorsan megszünteti. Kapható min-
den gyógyszertárban. Egy doboz ára 30 kr., 5 doboz-
zal 1 forint 50 kr-ért bérmentve küld 7264

Réthy Béla
gyógyszerész Bécs-Utca 11.
Csak akkor valódi, ha minden
doboz fenekén aláírásom látható.

Dohányzók!
Czigaretták
papir nélkül!
MOPS

Superiores
Tollszopók szivarkák szabadalm. szűrővel.

BAYONETAS
Arjegyzéket díjtalanul küld 7349
EGGIMANN & HEDIGER, BIEL Schweiz.
Vezérigénynek Magyarország részére:
Weiss és Langer cég Budapest, VI. Szeres-utca 8.

1898

Vetés ideje: Augusztus és szeptem-
ber.
Ültetés távolsága: 15—20 cm.
Tálat mélysége: 10—12 trágázott.

Mauthner-féle magvak.

Aussaatzeit: Augusztus és Sep-
tember.
Pflanzenweite: 15—20 Cm.
Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A Mauthner-féle
hirneves
konyhakerti- és
virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban a törvé-
nyesen bejegyzett

medve-védjeggyel
valamennyi nagyobb vidéki
fűszer- és vaskereskedésekben
kaphatók.

A Budapesti Andrásy-út 23-ik szám alatt létező
MAUTHNER ODON cég csakis olyan csomagok-
nál vállal teljes jóvállást egészen friss és valódi mag-
vakért, a mely csomagok ragasztva, a medve ábrával
és a MAUTHNER névvel vannak jelölve, ugy a mint a
rajz itt mutatja. 7559

HIRDETMEY.
Ezennel közhírré tétetik, hogy a **Magyar**
Királyi Szab. Osztálysorsjáték VI.
osztály huzása (I. sorsjáték) f. é. március 10
9-től április 6-ig lesz és pedig a következő
napokon:
Március 9, 10, 11, 12, 14,
15, 17, 18, 21, 23, 24, 28, 29,
31. — Április 1, 4 és 6.
A huzások mindig d. e. 9 órakor kezdődnek
és a magyar királyi kormány ellen-
őrző hatósága és kir. közjegyző je-
lenlétében nyilvánosan történnek a fővárosi
vigadó termében. 7601
Budapest, 1898 február hó 27-én.
Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték
Igazgatósága
Lónyay Hazay.

Millenniumi nagy eredménnyel kitüntetve.
DEHMAL KÁROLY
Zongora-gyáros és kölesző intézet.
BUDAPEST, 7464
IV., Károly-körút 20. sz.
Zongorák, pianók és
rövid zongorák dús
választékban, használt
zongorák eladása.
Javítások és hangolások
olcsón eszközöltenek.

KIRÁLYNŐ-ARCCRÉME,
7552
legjobbnek ismert arccsépítő a világon.
Ezen arccrème a leggyvidebb idő
alatt eltávolítja az arcról minden
bőrhiányt, tisztítja, u. m. szepit,
pő, színes, mélysejt, s. a. a. a. a.
hőfokára és üdét teszi. Teljesen
ártalmatlan. Egy tégely 70 kr.,
kiváló arccrème szappan 1 drb
50 kr. — Királynő-hülgypor
fehér, rózsás és crème színen
1 doboz 70 krajczár. Székli-
dési főraktár:
Temesváry József
Angyal-gyógyszertára
Zombor, Jókai-tér 2.
Budapest Török József gyógy-
szertárában, Király-utca 12. sz.

Még csak rövid ideig!
Festő társaság körkép palotájában
Városliget 7368

Krisztus a keresztfán
és Jeruzsálem
örösi körkép. Látható.
reggel 9 órától este 4 óráig.
Az esti órákban villanyvilágításnál.
Belépő díj 50 kr.
Gyermekjegy 30 krajczár.

11. SZÁM. 1898.

BUDAPEST, MÁRCZIUS 13.

45. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 forint, POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félre — 6. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 forint, félre — 4. Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—, félre — 2.50. Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

PETŐFI SÁNDOR ÖTVEN ÉV UTÁN.

Irta Jókai Mór.

Szobrod előtt állok! beszédét hallgatom!
Mert beszél a szobor, csak érzék kell hozzá, a
mely meg tudja hallani, mit?
Az érzék lát, a kö érzék, ha emberi alakot öltött.
E szobrot egy nép szerelme teremté, s a mit
a szerelem hoz világra, annak élete van. S ha
szülője halhatatlan, szülötte is az lesz.
Ötven év múlt el azóta, hogy szavad felhang-
zott: Talpra magyar! s még mindig hangzik.
A honfőkötőnek soha sincs pihenése.
Küzdünk, fáradunk, védjük a hazát, a sza-
badságot, a nemzetiséget. Te mondtad, azt
teszszük.
Körüljártad e kerek földet, megismerted min-
den népet: a hogy azok megismerték a te mű-
veidből a mi nemzetünket s visszatértél azzal
a szóval, hogy «hazánk még mindig bokréta
rajta».

A sors, a világszellem, a történet ura ellen-
kező irányban vitte el e föld körüli úton ha-
zánkat, mint a merre te akartad: mégis oda
hozta el, a hová te akartad.
A szó tette vált.
A mit magad előtt látsz, az mind a te sza-
vaidnak megtestesülése. Látod az «arany sza-
badságot» és azt a népet, mely, ha a haza
kivánja, még ebből az aranyból is tud álmodni.
Vaslánczaink nincsenek már: a mi összeköt, az
aranyláncz, s azt nem «rágja le a rozsdá».
Új világ, új szellemélet támadt szerte a haza-
ban, de ebben az új életben mind saját meg-
álmodott, megjósolt eszményképeidre ismersz.
S akár hová nyitssz be széles e hazában, palo-
tába vagy kunyhóba, saját képmásodat látod
szembejőnni; otthon vagy mindenütt: kas-
télyok csarnoka, nádas tetők pitvara, virágos
rét, dalaidtól zendül.
Majd mikor meghallod félszázad évforduló-
ján azt a felriadó üdvkiáltást, a mit egy erős
dandár zendít fel szobrodhoz — mert az a kis
csoporth, a szellem harcászatainak, a szabad szó
üttörő munkásainak csoportja, a kit te vezet-
tél, azóta dandárrá nőtt fel — fölébredsz-e
arra? megszólalsz-e arra? Szavadat meghall-
juk, kik akkor ott leszünk, lelünkbe bezárjuk
és követni fogjuk.
«Talpra magyar!»

PETŐFI APOTHEOSISA. — ZICHY MIHÁLY RAJZA.

KOSSUTH LAJOS. — Stetka Gyula festménye.

EMLÉKEZÉS 1848-RA.

Sötét, fekete felhők komorúlnak
Tavaszi mennyég máskor kék ivén,
Bármerre nézek: most téli borulat,
S hideg közöny az emberek szívéén,
Enlelkemre is veti már az árnyat...
— Jőjj emlékezés a fehér galamb-szárnnyad
Röpítsen ama szép tavaszba át:
Hadd ontssa rám melegét, sugarát!

Dermedt szívét a földnek mely legyinti:
Tisztább, üdőbb itt a langy fuvalom;
Sugár-csókját a nap sűrűbben hinti,
Dúsabb ígérlet csüng a galyakon...
Nem volt e földnek több ily kikeletje:
Mámor borult varázslón a szívekre,
Szabadság édes égi mómora...
— Köszöntlek: eszmék tettűs nagy kora!

Mi zaj riad? — Im ajkáról-ajkra adják —
Mint apostolok — az új szent ígét:
«Egyenlőség, testvériség, szabadság»
Dobogtatja agg, fiatal szívét!
S békén előbb: tintával, tollal, szóval,
Harcban aztán: a büszke lobogóval,
Vérrel, karddal is érte sikra száll,
Jelszava egy: győzelem, vagy halál!

Itt a szívek dalos madara szárnyal —
Petőfi zengi bűvös énekét,
Kossuth gyújtja ott lelke sugarával,
A szabad eszmék fényzővénét...
A dal visszhangját zengi közel s távol,
S az a szövétnék beragogy, világol
Alacsony kunyhót, büszke palotát:
S tíf a szolgának testvér jobbot ad.

Harcz-riadóra — bérezi táj és róna
— Csatai virágát — hőseket terem!
Kinek helye még anyja mellett volna:
Gyermek-ifjú küzd véres harczeren...
Hadak ura mosolygó kedvvel nézi,
Zsenge erejét erővel tetézi
S hirtirag nyit, a hol jár, nyomdokán,
Cserkoszorú a honvéd homlokán!

Hogy tudnak élni! — küzdve vaskarukkal,
Nyár hevét állva, túrva tél fagyát;
Hogy tudnak halni! — Utolsó szavukkal
Áldva, imádvá az édes hazát...
Himnuszuk zeng a csata-zajon által
Dalolva mennek szembe a halállal!...
Isaszeg, Sárolo, Vác s Buda foka:
Dicsőségük megannyi oszlopa!

... Ötvenszer nyitlak azóta a rózsák,
Ötvenszer fújt a hervadás szele,
De nem bántá azt őszi mulandóság:
Mely e szép tavasz édes gyermeke.
Melynek honfivér öntözte meg ágyát:
Magyar szabadság viruló virágát,
Mely ama dicső szép tavasz-napon
Tárta ki kelyhét büszkén, szabadon!

Nem volt e földnek több ily kikeletje,
Kikeletnek ily virága — soha!
S bimbós tavaszt gyümölcsös év követte...
— Borúl le áldva gyenge unoka:
Hol a küzdők sirjai domborúlnak...
S bár körüled most felhők komorúlnak,
Bizva jelében, nézd, kövesd, imádd:
Negyvennyolcz örökfényű csillagát!

Lampérth Géza.

A MÁRCZIUSI NAPOK POZSONYBAN,
BÉCSBEN ÉS PESTEN.

Annyiszor elmondták és leírták már nálunk, — erősebben vagy gyengébben kiszínezve, — a márczius 15-ének történetét, hogy a nagy közönségben önkéntelenül is az a hiedelem támadhatott, mintha a mi alkotmányos ujjaszülésünk, annak minden eredményeivel együtt, ezzel a nappal kezdődött volna. Most, a midőn az ezelőtti 50 évvel történetek emléket ünnepejük, talán helyén való lesz az eseményeket a történelmi kritika világánál mutatni be, azoknak minden egyes tényezőjét a maga értékében méltatva. Mert a történelmi tényezők nem állanak egymástól elszigetelten, hanem egyik a másiknak szülője, vagy tovább fejlesztője, s mint a láncszemek csatolódnak egymáshoz. S az eseményeknek ez a láncszerű összefüggése ritkán volt oly szoros és oly világosan kimutatható, mint a márcziusi napokban, 1848-ban.

Európa népei ez időben csaknem valamennyien kormányaikkal elégedetlen s forrongó állapotban voltak. Legelől járt köztük Olaszország, de a kiinduló pont az egyetemes fölkelésre, s különösen a mi mozgalmainkra, mégis a párisi februári forradalom volt. Február 22-én a párisi nép, a kormány egy rendelete következtében mozgolódni kezdett. A véletlen úgy akarta, hogy vér folyjon. A forradalom nyíltan kitört s pár napi küzdelem után diadal-maskodott. Előbb a király, Lajos-Fülöp menekült, majd kikiáltották a köztársaságot.

A mi országgyűlésünk ez időben Pozsonyban tanácskozott, kétségbeesetten vergődve az akkori kormányzati rendszer békói közt, hogy a nemzet bajain segítsen, s meg sem álmodva, hogy micsoda nagy dolgok véghezvitelére lesz ő hivatva, midőn oda a párisi események híre márczius 1-én megérkezett. A követek tábláján egy ember volt, ki ez események rendkívüli fontosságát nemcsak felismerte, hanem elég bátor is volt megragadni az alkalmat, hogy általa nemzete fejlődését egy óriás lökessel előre vigye: s ez az ember Kossuth vala. Midőn márczius 3-án Balogh Kornél, Győrmege egyik követe, felszólította a kormányt, hogy a bécsi bank dolgában, — mely alig győzte a megrémült embereknek hozzá vitt bankó pénzét beváltani, — adjon kimerítő felvilágosítást: utána Kossuth állott fel és tartott egy olyan beszédet, melynek hatása összedöntötte a régi kormány-rendszert a birodalom mindkét felében. Kiindulva abból a gondolatból, hogy «emeljük fel politikánkat az események színvonalára»; az uralkodóház iránti hűséget s a monarchia nagy érdekeit hangoztatva, felszólítja a rendeket, hogy kérjék meg ő felségét a korona felelős tanácsosainak, vagyis felelős minisztériumnak kinevezésére, s egyszersmind arra is, hogy a birodalom másik felének is alkotmányt adjon. A nála készen levő feliratot azonnal felolvasta, melyet a kerületi ülés rendkívüli lelkesedéssel, egyhangulag elfogadott. Ugyanezt tette másnap az országos ülés is s azután felküldte azt a felső házhoz tárgyalás végett.

Kossuthnak ez a márczius 3-iki beszéde a voltaképeni kiinduló pontja alkotmányunk ujjaszülésének, és mindannak, a mi azután történt úgy nálunk, mint Ausztriában.

A felirati javaslat tehát a főrendház előtt volt, de ott tárgyalni nem lehetett. A nádor, mihelyt Kossuth indítványa az alsó házban keresztülment, azonnal Bécsbe sietett, hogy a teendőkre nézve utasítást kérjen, s kifejezte azon óhaját, hogy visszatérteig a javaslatot ne tárgyalják. Csakhamar utána mentek Majláth György, az országbíró, gróf Keglevich Gábor, a

AZ ORSZÁGHÁZA POZSONYBAN, AZ 1847/48-IKI ORSZÁGGYÜLÉS ÜLÉSEZŐ HELYE.

tárnok, a felsőház többi vezérférfiai s maga gróf Széchenyi István is; s így a főrendek elnök nem léteben nem is tárgyalhatták a felirati javaslatot. Bécsben pedig, a kancellárián egyre folyt a tanácskozás a nélkül, hogy határozathoz bírtak volna jutni. Szó volt az országgyűlés feloszlatajáról; majd arról, hogy a főrendek semmi szín alatt ne eresszék fel a föliratot: a midőn egyszerre, váratlanul közbeszólt Bécs.

A bécsiek is elégedetlenek voltak az uralkodó kormányrendszerrel, s ez elégedetlenség éle főként Lajos főherceg és Metternich ellen irányult, a kikről tudták, hogy a császár nevében ők kormányoznak. A közönség forrongása a párisi események hírére kezdődött, mely február 29-én érkezett Bécsbe. Az emberek a bécsi bankot teljesen megrohanatták, bankjegyeik beváltását követelve, mely a beváltást két helyen is folytonosan teljesítette, a nélkül, hogy a bizalmat helyre tudta volna állítani. A karinthiai kapu egyik oszlopán egy falragasz jelent meg, ezzel a fölirattal: «Egy hó alatt Metternich megbukott! Éljen az alkotmányos Ausztria!» Egy gyümölcsáru kofa nagy derűltség közt jegyezte meg: «Mért ne kerüljön a sor egyszer már a nagy urakra is!» Az alkotmányról ugyan nem sokat tudtak, hogy mi az, de gondolták, hogy nem lehet rossz. Igazi olaj volt a tüzre Kossuthnak márczius 3-iki beszéde és javaslata, melyből egy s más még az nap este — Pozsony nem lévén messze — átszivárgott Bécsbe; másnap pedig már az egész szöveg az akkor Bécsben tartózkodó Pulszky Ferenc kezében volt, ki azt rögtön lefordította s közlé a bécsi mozgalom intelligens vezetőivel.*

Ezek a bécsi társadalom legképzettebb elemeiből állottak: tekintélyes jogászok, ügyvédek, orvosok, írók, egyetemi tanárok, kereskedők, s találkozó helyük a «Juridisch-politische Leseverein» volt. Egyik vezéremberük vala dr. Bach Sándor ügyvéd, a ki később oly végtetes szerepet vitt a monarchia és Magyarország történetében. Ezekre rendkívüli hatással volt Kossuth beszéde s annak különösen az a pontja, mely alkotmányt sürget a birodalom másik felének számára is. Érezték, hogy nekik is kell tenniük valamit: petíciót készítenek a rendi alkotmány reformja, a sajtószabadság s az igazságszolgáltatás nyilvánosságának érdekében s a cselekvésre márczius 13-át tűzik ki, a mely napon fogja az alsó-ausztriai rendek tartományi gyűlése tanácskozásait megkezdeni. Ez alatt az egyetemi ifjúság is megmozdult, a kikhez csatlakoztak a

polytechnikusok: s a mozgalomnak nagy erőt kölcsönöztek. Egy pár tanárjuk is velük tartott. Ők is petíciót készítettek, kérve a következőket: Sajtó- és szólás-szabadságot, tanszabadságot és a népnevelés emelését, a különböző hitfelekezetek egyenjogúságát, a törvényszéki tárgyalások nyilvánosságát, népképviselést.

A forrongás egyre nő; az egyetemi tanulók a katonasággal kezdenek fraternizálni, kérve őket, hogy ne löjjenek a népre. Csak Metternich érzé magát egész biztonságban, a kit híres rendőrfőnöke, Sedlnitzki, biztosított, hogy az egész mozgalom gyereksg.

Ily körülmények közt nyílt meg a rendek gyűlése márczius 13-án. A gyűlésterem épületét óriási tömeg fogta körül, köztük az egyetemi ifjak. A rendek minden vonakodás nélkül kijelentik, hogy a polgárság és az egyetemi ifjak kéréseit a trón elé juttatják, s egy küldöttség csakugyan el is megy a Burgha. Ez alatt dr. Fischhof kórházi orvos lelkesítő beszédet tart a tömeghez. Ekkor egy Goldner nevű fiatal ember érkezik oda, kezében papírlapot, lobogtatva: «Kossuth beszédét hozom; halljuk Kossuth beszédét!» Az egész tömeg kiáltja: «halljuk!» Goldner egy fődött kút tetejére áll s onnan kezdi olvasni a beszédet; de mivel hangja gyenge, egy másik fiatal ember ugrik mellé s az folytatja. Midőn oda ér, a hol Kossuth Ausztria

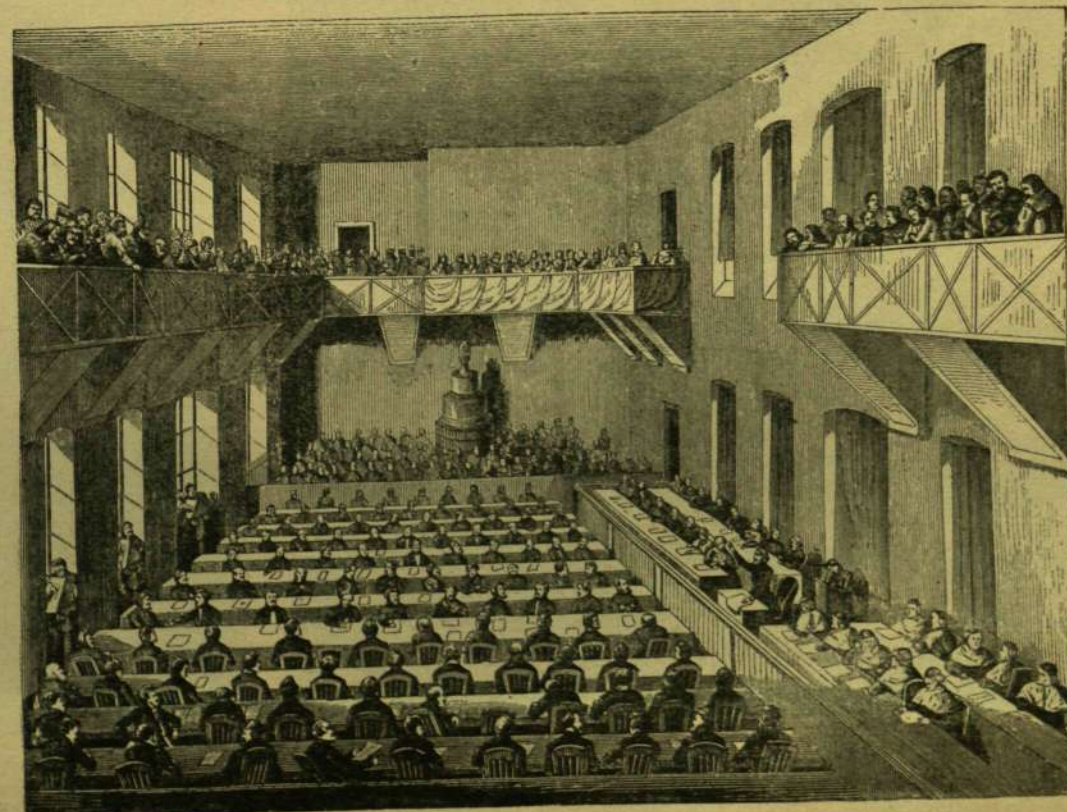
számára is alkotmányt kér, óriási tetszés-vihar tör ki. «Alkotmányt! Alkotmányt!» kiáltozzák s szűnni nem akaró harsogással éltetik Kossuthot. Most már sorra állanak föl a szónokok egymásután a rögtönzött emelvényre s mindenek előtt a polgárság fölfegyverzését követelik.

Míg a forrongás a rendek házának udvarán s a körülete levő téren egyre nő: az alatt a küldöttség a Burghól visszatér, jelentve, hogy Lajos főherceg az államtanács nevében kijelenté, hogy egy külön bizottság fogja megvizsgálni, mit lehet a kívánságokból ő felsége elé elfogadás végett ajánlani. A halogató válasz a tömeg izgatottságát a kitörésig fokozta. A sokaság egy része zajos lármával a Burg felé indult, a másik a rendek házána rohant s azt pusztítani kezdé. Megkezdődik a dulakodás a nép és a katonaság közt. Ekkor érkezik egy zászlóalj gyalogság, melyet a nép köhajtásokkal fogad. A parancsnok s néhány katona megsérül; amaz tüzelést parancsol: öt ember elesik, sok megsebesül. A tömeg a vér láttára futni kezd; de csakhamar megáll és visszafordul. «A fegyvertárba!» Azt feltörik s az ott talált ócska fegyverekkel fölfegyverkeznek; az utcákon torlaszokat építenek; s a kiknek más fegyverük nincs, kövekkel hajigálják a katonaságot. E közben a polgárság is kirukkol, hogy magát a polgárság és katonaság közé helyezze. Ennek egyik csapatából a katonaság két embert zárt helyről agyonlő. Az egyetemi hallgatók fölfegyverkezése folyik. A rémület és düh egyre fokozódnak.

A Burghban pedig a tanácskozás egyre tart: engedjenek, vagy ne. Egyik küldöttség a másikat éri: polgároké, katonaságé, az egyetemé. Az egyik hírül hozza, hogy Pellet tüzerparancsnok, midőn egyik magas rangú tiszt parancsolta neki, hogy lőjön a népre: az engedelmisséget megtagadta. A császár kijelenti, hogy nem enged a nép vértét ontatni, inkább teljesíti kívánságukat. Végre, a késő esti órákban tudatják a néppel, hogy ő felsége megengedte a sajtószabadságot, a közigazgatás reformját, a tanulók és polgárság fölfegyverzését; s a mi a legnagyobb örömet szerzé: Metternichet elbocsátotta.

Ez történt Bécsben márczius 13-án. A forradalom, bár vér árán, teljes diadalt ült.

A nádor s a vele levő felsőházi tagok még 12-én este elhagyták Bécsot s visszaútaztak Pozsonyba, meglehetősen tanácstalanul arra nézve, hogy mit volna legjobb tenni Kossuth felirati

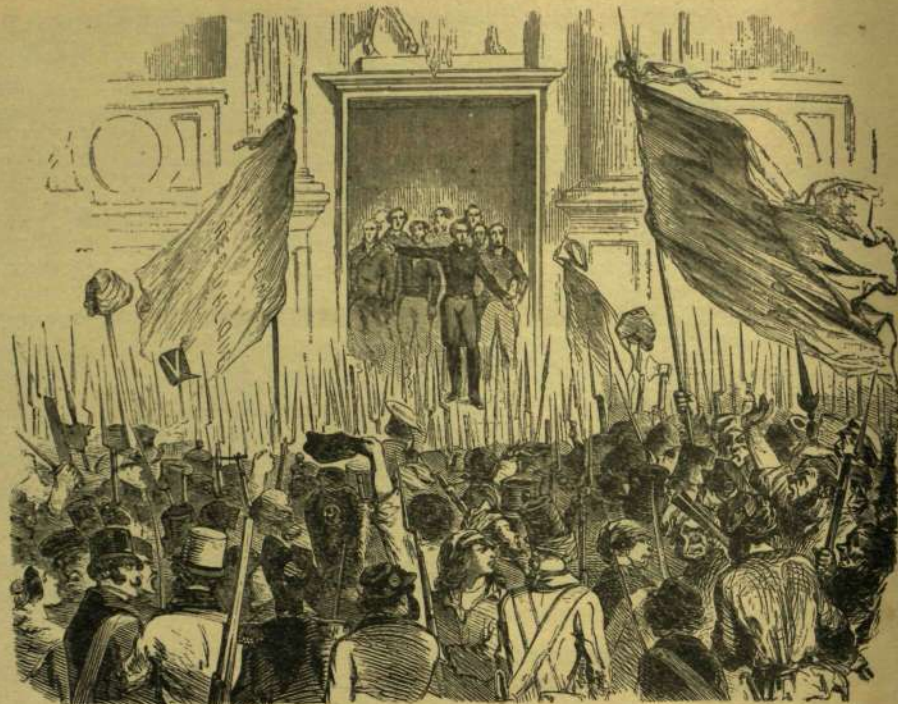

A KÖVETI TÁBLA ÜLÉSTERME POZSONYBAN.

* Pulszky: Életem és korom. I. kötet 2-ik kiadás 277. lap.

UTCZAI TORLASZ.

LAMARTINE BESZÉDET TART A NÉPHEZ FEBRUÁR 25-ÉN

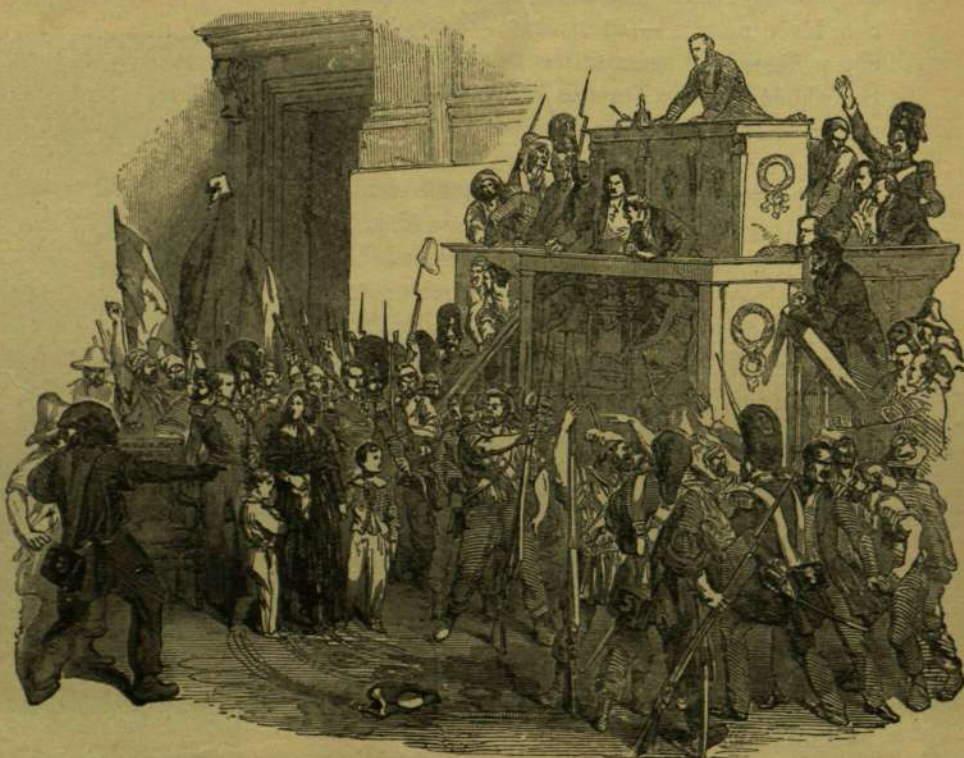
EGY FORRADALMI GYÜLÉS.

A NÉP A TUILERIÁK TRÓNTERMÉBEN.

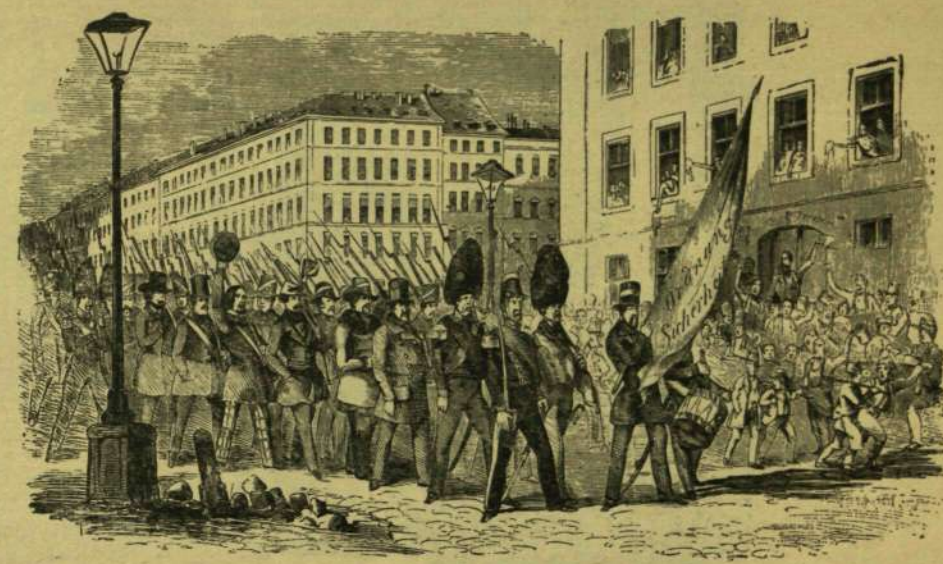
TÁBOROZÁS A BOULEVARDON.

AZ ORLEANSI HERCEGNŐ FIAIVAL, A PÁRISI GRÓFFAL ÉS A CHARTRESI HERCEGGEL
A KÉPVISELŐI KAMARÁBAN.

A PÁRISI MOZGALMAK 1848 TAVASZÁN.

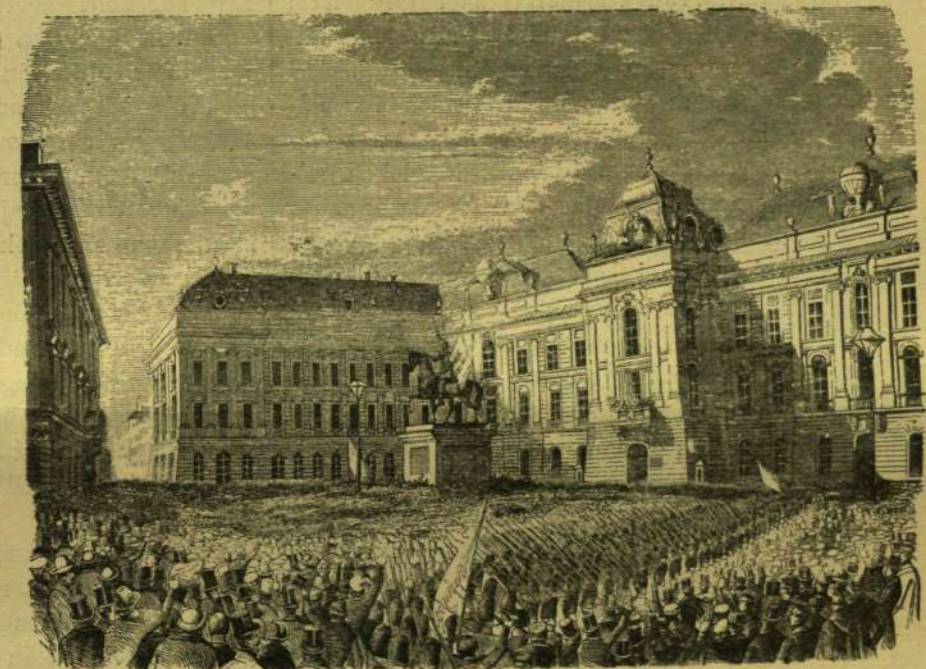
A MÁRIAHILFI VÁMVONAL LEROMBOLÁSA MÁRCIUS 13-ÁN.

A NEMZETI ŐRSÉG ŐRJÁRATA MÁRCIUS 14-ÉN.

AZ EGYETEM-TÉR MÁRCIUS 13-14-IKE ÉJSZAKÁJÁN.

A NÉP HÓDOLATA A BURGNAK JÓZSEF-CSÁSZÁRRÓL NEVEZETT UDVARÁN MÁRCIUS 15-ÉN.

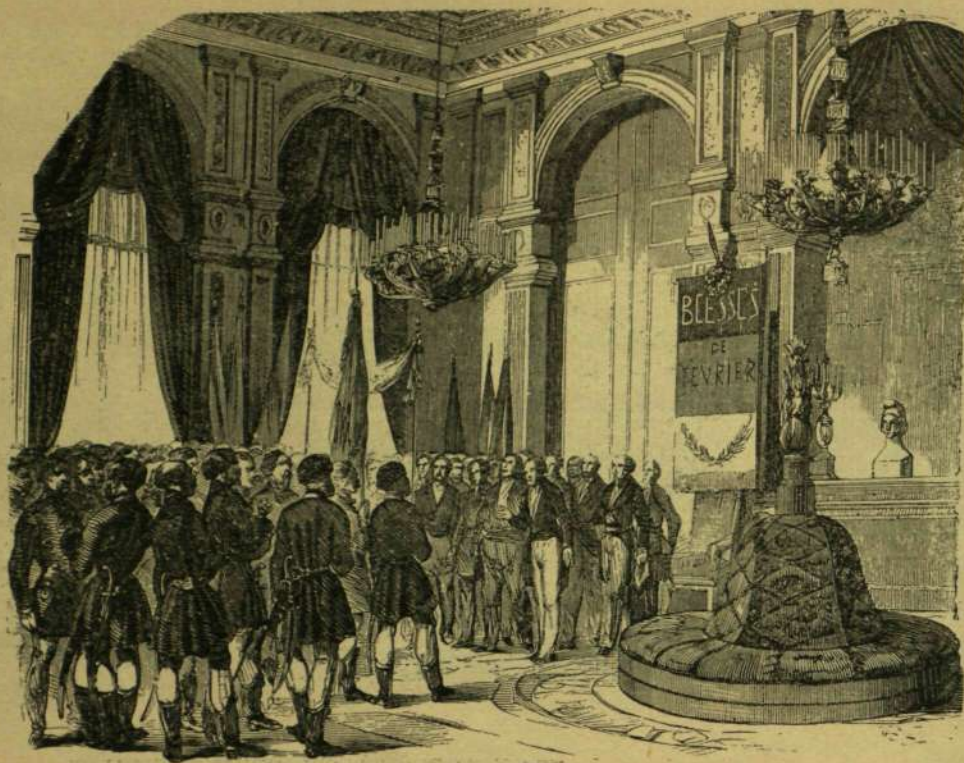

FISCHOF LELKESÍTŐ BESZÉDET TART A NÉPHEZ MÁRCIUS 13-ÁN.

A NÉP MEGTÁMADJA A KATONASÁGOT MÁRCIUS 13-ÁN.

A BÉCSI MOZGALMAK 1848 TAVASZÁN.

A PÁRISI MAGYAROK ÜDVÖZLIK A FRANCZIA KÖZTÁRSASÁGI KORMÁNYT A VÁROSHÁZ TERMÉBEN.

javaslatával. 13-ika izgatott várakozásban telt el; az alsó-ház türelme már elszakadóban volt, midőn 14-én reggel megérkezett Pozsonyba a bécsi forradalom győzelmének s Metternich lemondásának híre. Ez döntött. A nádor még az nap délután megtartatá a felső-ház ülését, mely a feliratot egyhangúlag elfogadta. Az országgyűlés elhatározta, hogy azt mindjárt másnap, egy a két ház tagjai közül választott küldöttség vigye fel Bécsbe, a nádor vezetése alatt s terjeszse ő felsége elé jóváhagyás végett. Az nap este a pozsonyi polgárok és országgyűlési ifjak Kossuth tiszteletére óriási fátylasmenetet rendeznek; s ez, a lelkesedés mámorában, úri nőktől körveve, a »Zöldfa« fogadó erkélyéről Batthyány Lajos grófot, mint Magyarország leendő miniszterelnökét mutatja be az éljenző sokaságnak. Ez volt egyik hatása a bécsi eseményeknek a magyar ügyekre.

Pesten ez alatt ugyanolyan forrongásban voltak a kedélyek, mint Bécsben. A vezetők itt is az intelligens elemekből kerültek ki, s köztük a két legkiválóbb: Petőfi Sándor és Jókai Mór. Szintén velők tartott a polgárság egy része és az egyetemi fiatalság; a kávéházakon kívül, egyik gyülekező helyük az »Ellenzéki kör« volt.

Ezen kör helyiségében, márczius 12-én Irinyi József indítványára elfogadják az ismeretes 12 pontot: »Mit kíván a magyar nemzet?« czímmel, hogy azt majd az országgyűléshez benyújtás. Eddig a mozgalmakban semmi forradalmi nem volt. Azonban midőn a márczius 14-én este megérkezett bécsi hajó meghozta a Bécsben, az előző napon történtek hírére, ez a pestieket is cselekvésre ragadta. Így történtek meg másnap, márczius 15-én, azok az események, a melyeket jól ismerünk: az ifjúság kivonulása, a szabad sajtó tényleges érvényesítése, Táncsics kiszabadítása, stb., a melyeknek véghezvitelében az egyetemi ifjúság itt is, mint Bécsben, döntő szerepet vitt. De nálunk, szerencsére, minden békésen ment.

A bécsiek ez alatt tovább folytatták a harcokat újabb vívmányokért, mert a forradalmi hangulat 14-én és 15-én még egyre tartott, kivált a külvárosokban. 14-én megkapták a nemzetőrség felállítását, 15-én pedig a császár hivatalosan megígérte, hogy a birodalom másik felének képviselőit legkésőbb július 3-án összehívja s azok meghallgatása után népeinek alkotmányt ad. Csak most ért teljes diadalt a három napos forradalom; s az alkotmány ígéretének kihir-

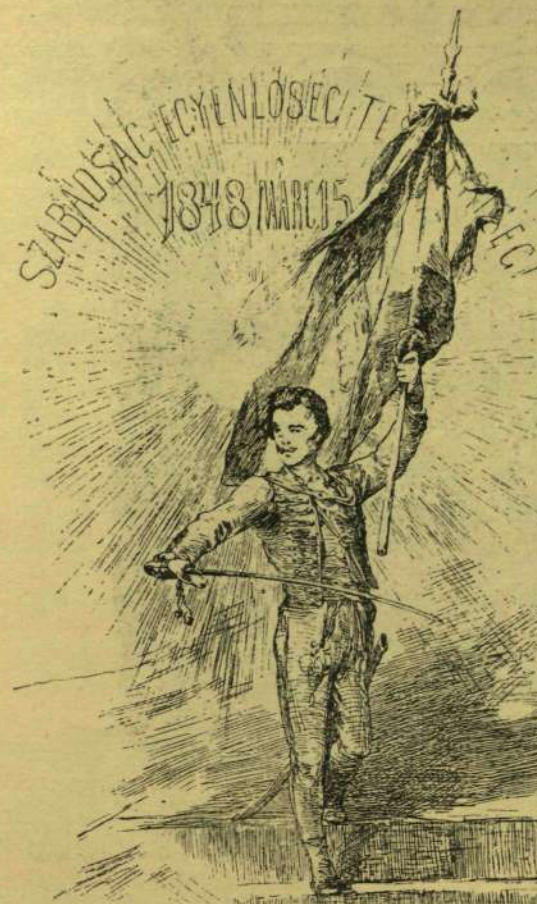
detése, mely 15-én, a délutáni órákban történt, az egész Bécszet lázas örömmre gerjesztette. Az általános öröm ezen pillanataiban érkezett meg a feliratot »vívó magyar küldöttség« az esti gőzhajóval. Alig képzelhetjük, hogy mekkora lelkesedéssel fogadták őket, különösen Kossuthot, a ki először kérte számukra azt az alkotmányt, a melynek kivívásában most oly boldogok valának. A még délelőtt érkezett nádor kocsiából a lelkesült nép kifogta a lovakat és maga húzta azt a Burg kapujáig. Midőn az országgyűlési küldöttség megérkezett, minden szem Kossuthon függött, mint a nap hősen. »A bécsi nép zászlókkal, mozsár-durrogással fogadja őket; Kossuthot virágokkal borítja el; a Jägerzeil minden ablakából szép nőknélgetik üdvözlétül kendőiket. Mindenki éljen; az emberek sirnak örömlükben; az ölekezésnek nincs vége, hossza; a bevonulás diadalmenetét alakul« — írja Pulszky. Ugyanígy képet ad a jelenetről a jelenlevő Széchenyi is. »Kossuthot az extasisban levő bécsiek, olaszok, lengyelek, főleg a nők, ölelgetik s diadalmenetben viszik a Károly főherceg fogadóba«; míg nejt, ki egész testében reszket, Széchenyi viszi be kocsiján. Kossuth többször beszél a néphez, az egyetemi ifjúsághoz, mely szállása elé tiszteletörtséget állít.

A küldöttség másnap (16.) a déli órákban ment a nádor vezetése alatt a király elé. A bécsiek lelkesedése a magyarok iránt e napon még fokozódott; Kossuth Eszterházy herczeggel (a későbbi külügyminiszterrel) az utcán találkozik, ölelkeznek; a néptömeg karjaira veszi és körül hordozza őket. A küldöttséggel felment mintegy kétszáz fiatal ember, — leginkább jurátusok, — még zajosabbá teszi a magyarok ünnepeit. Mindenki szónokol s mindenik talál hallgatóságot. Az egyetlen ember, kinek az egyetemes öröm-mámorban balsejtelmek vannak, Széchenyi István. S ő jegyezte fel naplójába, hogy Kossuthnak csak egy szavába kerülne, hogy a Burg, mint egykor a párisi Bastille, ostrommal vétessek be.

Mert a Burg egyre tanácskozik, hogy megadja-e az országgyűlés kívánságát. A nádor határozottan csatlakozott a magyar ügghöz, míg a többi főherczegek, különösen Lajos főherczeg, elleneztek a magyarok kérésének teljesítését. A tanácskozás benyúl a késő éjbe; ez alatt a 15-iki pesti események híre is feljuthatott s az is hatással lehetett az udvar engedékenységre. Végre 17-én, a kora hajnali órákban döntött az uralkodó. Széchenyi, a kit István főherczeg hívatott, égő kanó-

NEGYVEN ÉV.

(1888 márczius 15.)

Most negyven éve — barna fürttel,
Szívünkben égő honfi-láng,
Pergő dobokkal, harci kürttel,
Előre! — bátran indulánk.
Ajkunkon a »szabadság!« zenge,
Szívünk rá föntebb dobogott,
És mentünk száz halállal szembe,
— A merre zászlónk lobogott!

Kelünkön piroslott a rózsza,
Mit úgy tűzött a lányka rá;
S ha megfakult, a vér pirosra
Festé, a mint esorgott alá.

Szász Károly.

A POZSONYI ORSZÁGGYÜLÉS KÜLDÖTTSÉGE BÉCSBEN.

Mikor a pozsonyi országgyűlés 1848 márcz. 14-én a Kossuth által javasolt feliratot mindkét házban egyhangúlag elfogadta, határozatba ment, hogy a nádor vezetése alatt egy nagy küldöttség vigye azt Bécsbe s nyujtsa át V. Ferdinánd királynak.

Márczius 15-én délelőtt 10 órakor indult el az országgyűlés küldöttsége Pozsonyból. Körülbelül abban az időtájtban szálltak hajóra a pozsonyi Duna-partot ellepő nép örömrivalgása között, midőn ugyane nap Pesten az ifjúság is megkezdte a mozgalmat.

A küldöttség tagjai között, a kiknek arcképei itt láthatók, minden kerületből tíz-tíz követ, a városiak közül szintén tíz, az egyháziak közül négy káptalan követi, a királyi tábla elnöke, a ki egyszerűsmin az alsóháznak is elnöke volt, Zarka János és a nádori ítélő mester, Ghyecz Kálmán, a főrendi tábla részéről Lonovics püspök, Rajacsics karloviçi érsek, ifj. Majláth György, gr. Batthyány Lajos, báró Wenckheim

Béla, gróf Teleki László, stb. voltak együtt, s még többen csatlakoztak hozzájuk úgy, hogy délután négy órakor egy második hajó is indult Bécs felé legnagyobb részt országgyűlési ifjakkal. Midőn a kissé lassú járást »Ferencz Károly« nevű gőzhajó a küldöttséggel Bécsbe megérkezett, a bécsi nép lelkesedése határtalan volt. Zászlókkal és mozsárdurrogatásokkal fogadta a küldöttséget, István nádor kocsijából kifogták a lovakat s úgy vontatták a Burgba kocsiját. Kossuthot valóságos virágözönnel borították el, a hölgyek kendőiket lobogtatták. »A Jägerzeilén — írja Széchenyi — a napról — kiszállunk. Az egésznek rebellió kinézése van. Kossuthot többször virágokkal koszorúzzák az exaltált bécsi nők, lengyelek és olaszok átkarolják. Én Kossuthot viszem kocsin, a ki egész testében reszket.«

Márczius 16-ikán a pozsonyi küldöttség uralkodott Bécsben. Kossuth beszédeket tartott az örömmámorban úszó néptömegnek, a mely midőn látta, hogy Kossuth Eszterházy herczeggel találkozván, vele összeölekezett, vállára emelte s körülhordozta őket.

A magyar király és meghitt tanácsadói hosszasan tanácskoztak; a küldöttség főbbjei jártak-keltek a főherczegekhez, s végre hajnalban, márczius 17-én István nádor magához hívatta Batthyányt, Kossuthot, Eszterházyt és Széchenyt, s megmondta nekik, hogy a király elfogadott minden kívánságot.

Ekkor aztán a küldöttség visszaindult Pozsonyba. Tóth Lőrincz, ma is élő érdemes írónk, ki mint (breznóbányai követ) szintén tagja volt az országgyűlési küldöttségnek, a »Pesti Hírlap«-ba írt levelében következőleg jellemzi az ekkori közhangulatot:

Az öröm első mámorában from e sorokat. Magyarország szabadságát hoztuk Bécsből, a hol a néptől testvéri szeretettel fogadtattunk. Azon város, melyet egykor Mátyás király fegyverrel foglalt el, ez úttal azon eszme s meggyőződés által lett miénk, hogy a népek szabadsága közös kincs, hogy kívánataink teljesülése az ausztriaiak szabadságát, alkotmány utáni sovárgásuk valósággá leendőjét feltételezi. Minden nagytűz nélkül mondhatni, hogy Kossuth Lajos a bécsi népek bálványa s Bécsnek 2 napig ura volt. — És ezen körülmény s lelkes és erőteljes föllépése a főherczeg nádornak, ki magát,

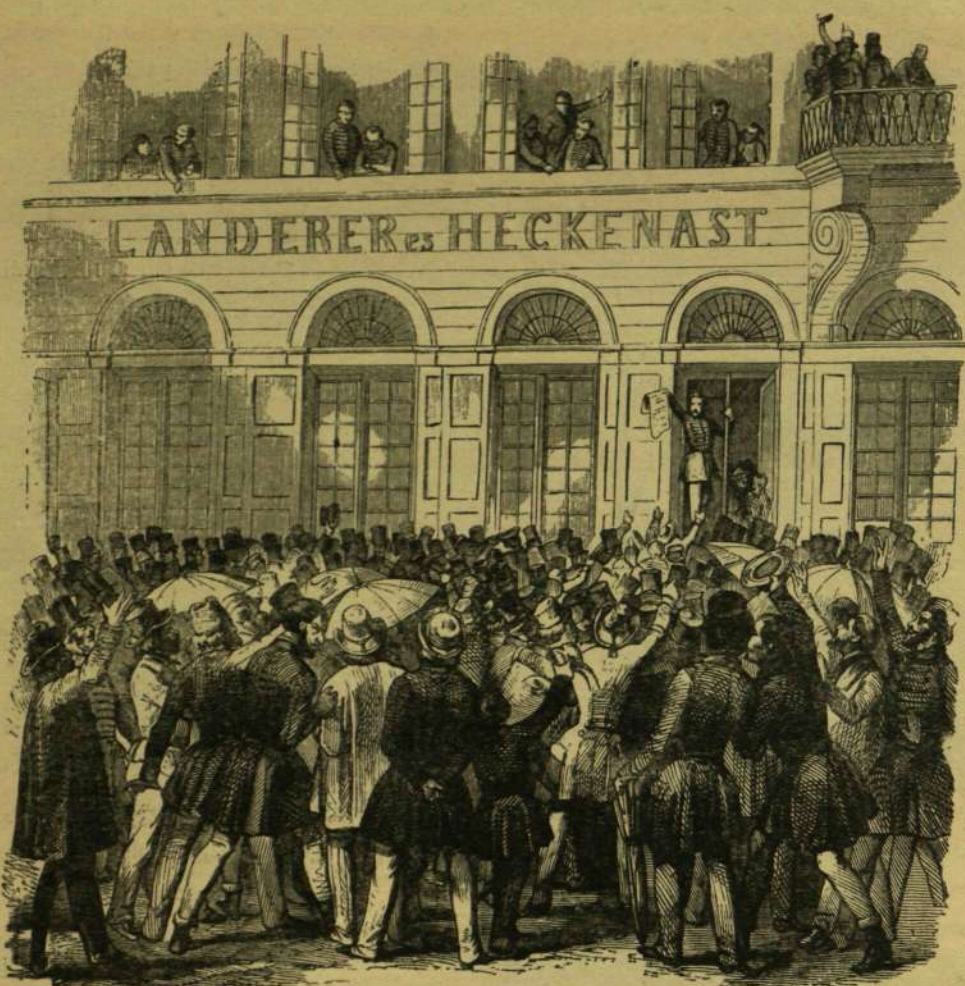

A KÜLDÖTTSÉG A BURGBA VONUL MÁRCZ. 16-ÁN.

KOSSUTH BESZÉDE A KÁROLY-FŐHERCZEG-FOGADÓ ABLAKÁBÓL MÁRCZ. 15-ÉN.

A MAGYAR KÜLDÖTTSÉG BÉCSBEN.

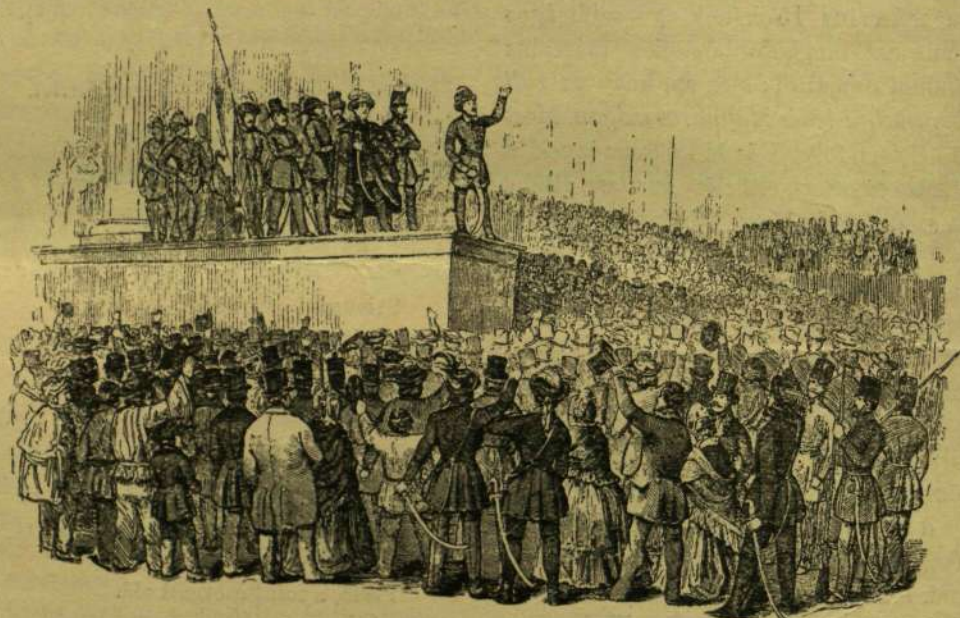

A SZABAD SAJTÓ ELSŐ NYOMTATVÁNYAINAK KIÖZTÁSA 1848 MÁRCZIUS 15-ÉN PESTEN.

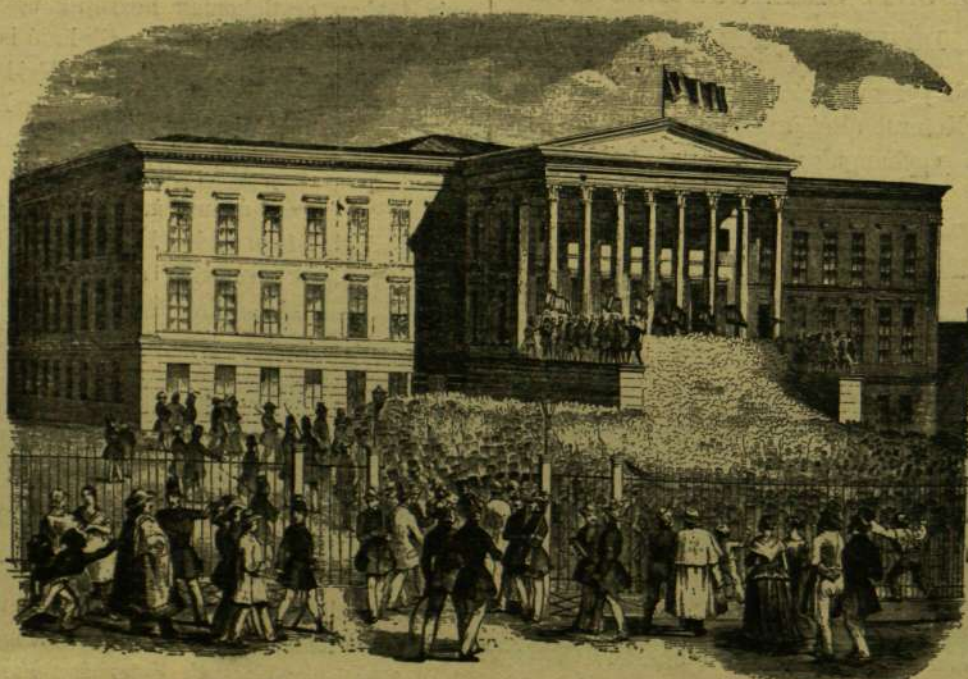
mint a dynastia okos tagja s mint becsületes hazafi, visel, s kívánataink teljesüléséhez nádorságát kötő; végre egyesült, kitartó, rendületlen viselete a választmánynak, melyet sem szép szó, sem fenyegetés meg nem tántorított — kivá számukra a népek történetében hallatlan diadalt, — önálló felelős magyar miniszteriumot Budán, melynek alkotására gróf Batthyány Lajos a magyar ellenzék tisztelt főnöke van megbízva — és így állapotaink teljes átalakulását egy csepp vér nélkül. E lapok vezéreszméje, a rendszer, melytől Magyarország üdvét s felvirágzását egyedül váránk. Isten által küldött nagyszerű események segítségével testesülve áll előtünk.

Két gőzhajó lobogókkal ékesítve, hozott bennünket Bécsből a számtalan sokasággal lepett s örömríadástól harsgó pozsonyi partra. A kiszállás helyétől a Zöldfa fogadóig díszruhás ifjúság s polgárság vonalai közt jött a választmány, melynek csupa örömsugárzó arc s örömkönnys szem ragyogott elébe, a fogadó erkélyére, a honnét Kossuth Lajos dörgő szava hirdeté a népek, hogy: *István főherczeg nádor Magyarország teljes hatalmú helytartójává van kinevezve s gróf Batthyány Lajos az első felelős magyar miniszterium alkotásával megbízva*, megemlíti a nádor férhas viseletét, melylyel a nemzet örök halálját tette magáévá s ajánl a csendet és rendet a polgárság és ifjúság örkeibe. Gr. Batthyány Lajos, az első felelős magyar miniszter rövid ünnepélyes szavakkal kéré ki magának a nemzet bizalmát, mint első feltételét a reá váró nagy munka sikerének. Ezután még a nemzet némely kedvencét kívánta látni a végtelen sokaság, mely a nagy, tért ellepő s gróf Teleki László, báró Eötvös József, Szentkirályi Mór, stb. egyenként szűnni nem akaró éljenekkel üdvözöltettek. — Este a város kivilágított és fátylas menet volt.

Midőn a magyar haza határaitra értünk s Pozsonyhoz közeledünk, Isten kiterjeszté az égboltozaton át szivárványnak tündöklő ívét, a reménynek szent zálogát — s mély és igaz vallásosság érzelme szállta meg kebleinket. Küzdelmek nehéz napjai vártak reánk, — a chaos elnyeléssel fog fenyegetni, de nagy idők nagy elhatározást ültessenek a kebelbe! — Készségkivül nagy öröm és nagy becsület nekünk, kik a szabadelvűségnek, mely fájdalom, eddig egyértelmű volt az ellenzékiességgel, következetes és tehetség szerint munkás hívei valánk, hogy az első magyar miniszterium, mely nemcsak Buda felé irányozza lépteit, hanem Budán benn fog állni s Budáról kormányozza Magyarországot — az

NÉPGYÜLÉS A NEMZETI MÚZEUM ELŐTT MÁRCZIUS 15-ÉN.

NÉPGYÜLÉS A NEMZETI MÚZEUM ELŐTT MÁRCZIUS 15-ÉN.

AZ 1848-IKI MÁRCZIUSI MOZGALMAK PESTEN. — Egykorú rajsek után.

ekkor ellenzékieknek nevezett párt kebeléből kelt ki, de a diadal lényege nem ez, hanem magának az elvnek kivívása. Hazánk valódi alkotmányos vágása van vezetve s e vágásban haladva, nagy és szép jövődönnek megy elébe.

Talpon legyünk, fiai az új születendő hazának!

Pozsonyban a polgárság s ifjúság egygyé olvadt serege fogadta a Bécsből hazatérő küldöttséget, s Kossuth a következő szavakkal hirdette ki a nyert vívmányokat:

«Uram! mint a magyar szabadság hírnekei üdvözlőjük Magyarhon szabadságának napját. (Örömríadások.) Oly nemzet közepette, mely a szabadság iránti lelkesedés végett semmi ösztönzésre, semmi ingerlésre nem várt, — ily népek közepette, midőn az eseményekben maga az Isten szól, röviden szölok Magyarhon polgáraihoz. Megjöttünk Bécs falai közül, hol az absolutizmusnak századokon keresztül tartogatott rendszere összedőlt (Harsogó örömköztörések)... A mi közlégünknek híre Ausztria számára az alkotmány megadásának perze volt.» Ezután elmondotta, hogy a felelős magyar kormány ki-nevezése iránt ígéretet tett a király s minden jogos követelést elfogadott. S miután Batthyány is szólt néhány szót a néphez, Kossuth István főherczeg érdemeit méltatta, a ki nélkül oly kedvező eredményeket bizonyosan nem értek volna el.

Az országgyűlés aztán csakhamar megkezdte azon nagyfontosságú új törvények megalkotását, melyek alapjai lettek mai alkotmányos állapotainknak.

SZEMTANUK FÖLJEGYZÉSEI 1848 MÁRCZIUS 15-IKÉRŐL.

I.

Székel József, az 1848-iki márcziusi napok egyik szemtanúja, ki 1848-ban a mérnöki egyetem hallgatója volt s majd mint tüzerhadnagy végig harcolta Világosig a szabadságharcot, s azután mint tagosító mérnök Deesen működött, érdekesen írta le az 1848 márczius 15-iki budapesti eseményeket a következőkben:

1848. márczius 15-ike szerda nap volt, ködös, borús idő; reggeli 7 óra tájt mentem fel a mérnöki egyetemre, az előadásokra; látom a Kigyó-utca szegletén Sikeit, a szép tehetségű írórt másodmagával, hogy egy nyomtatványt a falra való felragasztásával bajlódik; Sikeit jól ismerve, hozzá megyek s mivel sokkal törpebb volt nálamnál, a fején keresztül nyúltam és a már jól megszerezelt papírost oda nyomtam a falhoz; körülbelül ez volt írva a nyomtatványra:

«Testvéreim! A pillanat, melyet élünk, komolyabb teendőkre szólít fel bennünket. Európa minden népe halad és boldogul: haladunk és boldogulunk kell nekünk is, követeljük jogainkat, melyeket tőlünk megtagadtak, és kívánjuk, hogy azok mindenkiel közösen legyenek; kívánjuk a sajtószabadságot, a cenzúra azonnali eltörlését és felelős miniszteriumot Budapest, évenkénti országgyűlést Pesten és pedig rögtön», stb.

S a mikor ezen felragasztási műtétet elvégeztük, már körül voltunk állva úgy, hogy alig tudtuk magunkat keresztül torni, hogy az egyre növekedő tömegből kivergődjünk. Bementem Sikeivel a Páva-kávéházba. (E kávéházat bérlelőjéről hívták így, az Uri-utczában volt, melyet ma Koronaherczeg-utczának neveznek.) Itt szokott akkor a pesti fiatalság gyülekezni. Itt hallottam, hogy a proklamációt Jókai írta. Ő maga is személyesen ott volt, kivéle jelen voltak még: Petőfi, Vasvári, Degré, Liszt, és sokan. Láttam, hogy itt valami nagy dolog van készülöben, de mivel sem orvosok, sem mérnökök, sem jogászok nem voltak, kedvetlenül folmentem az egyetemre a geometriai előadásokra. Tanárunk, Peczeval, igen szigorú ember volt; az osztályba való belépésekor szokta rendesen felolvasni a katalógust, s minthogy még egy absentiam sem volt, s nem is akartam, hogy legyen, nem volt mit tenni, mint a legnagyobb keserűséggel, bánattal és kíváncsisággal felmenni az osztályba és szokott helyemet, az első padban, épen a tanárral szemben, elfoglalni és figyelni. Az előadás a legnagyobb csendben folyt, a midőn úgy 9 óra felé a folyosón roppant nagy lármá és zaj támadt és abban a perczben az ajtó kicsapódik és belép Petőfi. Az összes orvostöndékek utána tödültek be, úgy hogy zsúfolva voltunk; s ez mind egy pillanat alatt történt. Petőfi épen a tanár mellé állott a katedrára, komolyan és egészen exaltálva (különben én igen sokat voltam Petőfivel, de őt nevetni soha sem láttam). A tanár kissé félre állott és ekkor Petőfi egyszerre, mint egy mennydörgés, elkezdte szavalni a «Talpra magyart», melynek minden versszakára elkiáltottuk vele, hogy esküszünk, de ez a kiabálás, éljenzés oly erős volt, hogy azon esudálkoztam, miképen maradhatott a falon a fekete számoló-tábla, mely tele volt számtani levezetésekkel, hogy le nem hullott. Mikor Petőfi nemzeti dalát elszavalta, azt kiáltotta hozzánk: «Utánam fiúk» és azonnal indult is ki, mi pedig utána; mikor már kiértem a mérnöki egyetemre (a mérnöki egyetem akkor a francziskánusok kertjében egy kis emeletes szobában volt; ott a hol most a Ferencz-rendiek bazárja van), akkor már az a kis tér zsúfolásig tele volt néppel.

A Pávából az ifjúság először az orvosi egyetemre ment, onnét jöttek a mérnöki egyetemre, és most mentünk a jogászokhoz. De itt már bajosabban ment a dolog, mert a földszintet és két emeletet összejárni nem lehetett, hanem kiabáltunk és arra mind kijöttek. Azonban egyik tanár jogászhangját kimentem nem engedte és kinyilatkoztatta, hogy előadását félbe nem szakítja; de biz az ijesztés nem ért semmit; ott hagyták mindnyájan a fáképnl és lejöttek az Egyetem-térre. Hasonlítottunk a

méhekhez, mikor rajt eresztenek, dongtunk, zúgtunk, de a történetekről és a még történetekről még tájékoztató fogalmunk sem volt. Az Egyetem-téren újból elszavalta Petőfi a «Talpra magyart» harmadszor. Ezután beszélt Jókai, s minden szava lángolt, gyújtott. Utána még Vidats János tartott beszédet.

Az eső már javában hullott és dél is közelgett, a tömeg nemhogy apadt, hanem inkább szaporodott, úgy hogy csaknem egy órai idő kellett, míg a jogászok egyetemétől a Hatvani-utca közepéig keresztül tudtam magam fújni. Ott volt a Landerer és Heckenast nyomdája. Midőn én oda érkeztem, Petőfi, Jókai, Vasvári, Sikei a saját már lefoglalták és a német betűszedők vivát-kiabálások között szedték a «Nemzeti dal» és még azt, hogy «Mit kíván a magyar nemzet?»

A mig e betűszedések és nyomtatások történetek, beszéltek többen. Így pl. Vasvári: «A pápa volt az első — mondá, — ki meggyújtotta a röppentyűt és ezek elpotyogtak végig az egész Európán; megkezdődött Szciziliában, hogy folytassák Francziaországban, Ausztriában és Pesten; nem kell többé censura, nem kell pap,

hogy egy harmadik vigye imádságunkat az Istenhez, ezután közvetlenül szólunk az ural.» Megjegyzem, hogy a papokra azért haragudott, mert Kórmóczy volt a pecsovicsok igen híres szónoka, mivel később is sok bajunk volt.

De ki tudná azt elmondani mind, a mi itt történt és a mit látott, hallott és érzett az ember.

Beszélt Degré, Egressy Gábor, Jókai. «Le az esernyőkkel uraim, — mondá, — mert a ki a kalapját félti, az félti az életét is; a ki a ruháját félti, az félti a bőrét is», és az esernyőket erre mind leeresztették, pedig ugyancsak szakadt az eső.

Ekkor a francziskánusok templom-tornyában megkondult a harang, valószínűleg isteni tiszteletre. Fölkialtott Sikei: «Uram, most húzzák a lélekharangot, hogy temessük el a cenzurát, kívánjunk nekik örök nyugalmat.»

Ekkor már elkészültek a nyomtatványok és marokkal szórták ki az ablakokon a publikumnak.

Tehát a szabadsajtó már megvolt, mert «imprimatur» nélkül kaptuk a 12 pontot is.

A plakátokat az utcák szegleteire azonnal

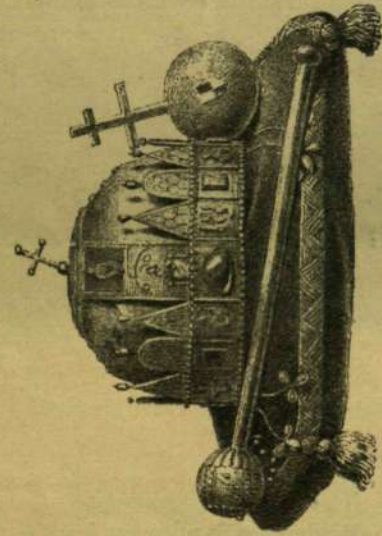

Jókai.

Vasvári.

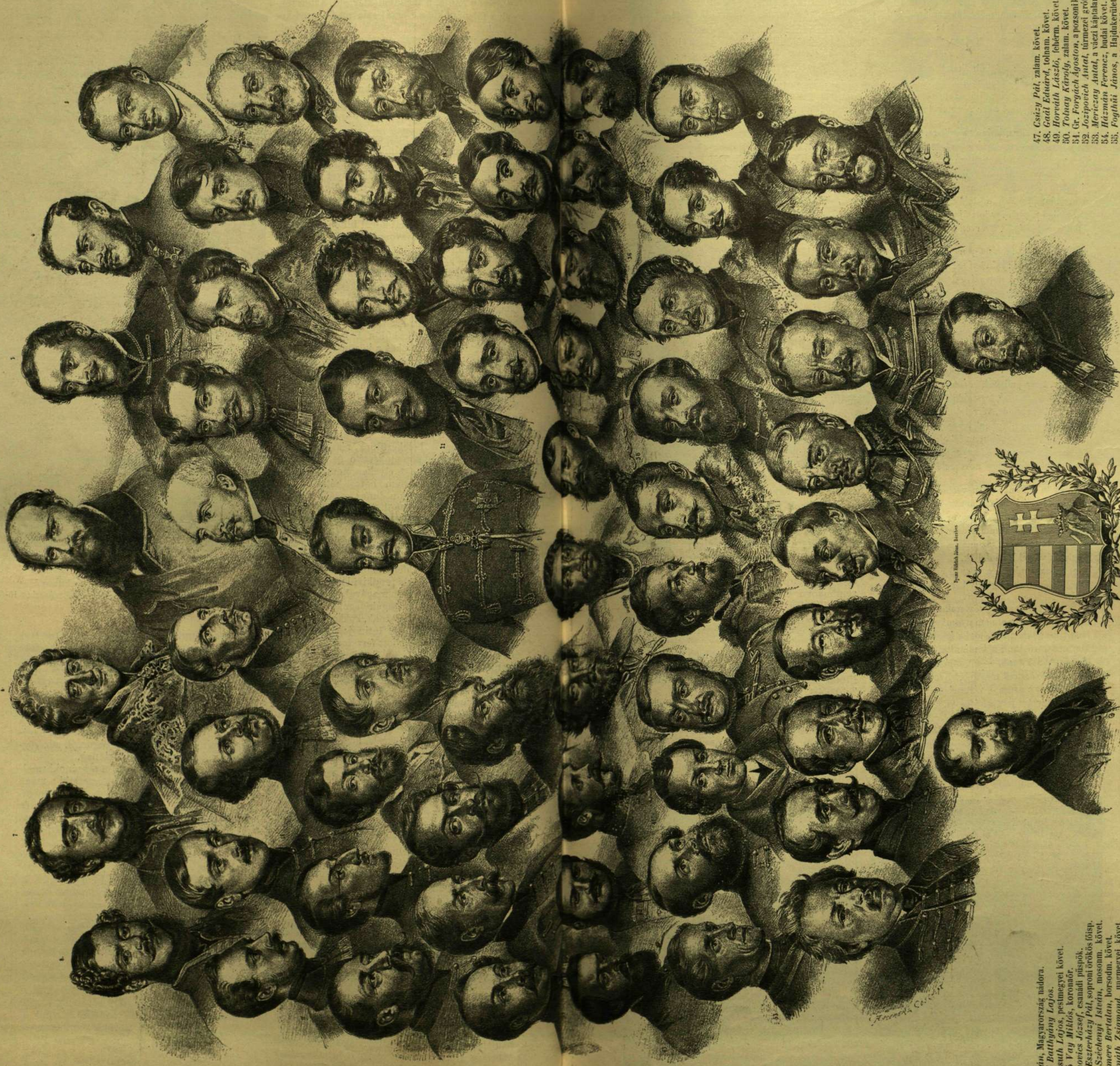
Petőfi.

A MÁRCZIUSI IFJUSÁG VEZÉREI. — 1848-iki arcképek után

ARCZKÉPEI
azon
országos küldöttségi tagoknak,
KIS,
FENÉGES CSÁSZ. KÖV. FŐHERCEGEZ
JSTVÁN.
az ország nádorának vezérlete alatt
1848. március 15-én
az ország egybegyűlt rendel. kívánságt. ő felsége elébe terjeszté.

Die Portraits der Hohen königlich ungarischen
REICHS-DEPUTATION
welche unter Anführung Seiner k.k. Hoheit des Herrn
HERZOG VON REICHSD-PALATINS
am 15. März 1848
die Wünsche der reichstgültig versammelten Stände
SEINER MAJESTÄT
unterbreitete.

1. István, Magyarország nádora.
2. Gróf Batthyány Lajos.
3. Kossuth Lajos, pestmegyei követ.
4. Baró Vay Miklós, koronőr.
5. Lonovics József, eszaki püspök.
6. Ha. Eszterházy Pál, soproni örökös főisp.
7. Gr. Széchenyi István, mosonm. követ.
8. Szemere Bertalan, borsodm. követ.
9. Berúth Kálmán, nádori földmester.
10. Győzy Kálmán, győryi követ.
11. Gr. Károlyi György, békési főisp.
12. Gr. Cziráky János.
13. Br. Perényi Zsigmond, ugoesai főisp.
14. Tihanyi Ferencz, temesi gróf.
15. Majláth György, baranyai főisp.
16. Gr. Teleki László.
17. Zarka János, kir. személynök.
18. Szentiványi Károly, gömbörm. követ.

19. Gr. Andrássy Manó, tornam. követ.
20. Gr. Andrassy Gyula, zemplénm. követ.
21. Br. Wenkheim Béla.
22. Balazs Antal, csongrádm. követ.
23. Schöcs László, hevesm. követ.
24. Radics Miklós, hevesm. követ.
25. Dorros Pál, gömbörm. követ.

26. Dalk Zsigmond, borsodm. követ.
27. Gábor István, alajm. követ.
28. Bónis Sándor, szabócsm. követ.
29. Bohus János, aradm. követ.
30. Rónay János, eszardm. követ.
31. Mán József, máramarosi követ.
32. Kállay Menyhért, szabócsm. követ.

33. Dessenffy Józ. nádoradm. követ.
34. Olyugy István, pozsonym. követ.
35. Asztalos Pál, máramarosi követ.
36. Biró Imre, aradm. követ.
37. Popszász Lajos, bhar. követ.
38. B. Révay Simon, turoczm. követ.
39. Turdóczy Kázmér, nyitra. követ.

40. Jusch József, turoczm. követ.
41. Indikay István, zolyom. követ.
42. Pázmány Dénes, komárom. követ.
43. Madarász László, somogyi követ.
44. Kubicez Pál, trencsén. követ.
45. Radosky Mór, lipóm. követ.
46. Hunkar Antal, vespérm. követ.

47. Csizy Pál, zalam. követ.
48. Gadl Eduárd, toham. követ.
49. Horváth László, fehérm. követ.
50. Tolnay Károly, zalam. követ.
51. Gr. Forgách Ágoston, a pozsonki püspök.
52. Jozipovich Antal, türmezi gróf.
53. Mericzay Antal, a vasi kapitán követ.
54. Házman Ferencz, budai követ.
55. Foghú János, a hajdúkerület követ.
56. Haader Pál, sz. fehérvári követ.
57. Komlóssy Lajos, debreczeni követ.
58. Martiny Frigyes, soproni követ.
59. Rengyel Ferdinánd, szegedi követ.
60. Hegyes Ferencz, győri követ.
61. Fádoss József, vasmegyei követ.
62. Károlyi István, pesti követ.
63. Tomcsányi József, békési követ.
64. Tóth Lőrincz, trencsényi követ.

A követhető képeisellők arczképe nem volt megkapott:

Hajdass József karloviaci érsek, gr. Szapáry Antal, Szentkirályi Mór pestmegyei, Somssich Pál baranyamegyei követ, Piroff János nagyszombati, Máriássy Gábor egri kapitán követ, Daróczy Zsigmond pesti kapitán követ, Szabo Miklós vasmegyei követ, Slanacszy Andrács szatmárnemti követ. — A főrendek közül a négy főispán, 2 főpap s 6 regalista képezte a küldöttséget; a többiek mind a rendek tábláján volt helye.

A POZSONYI ORSZÁGGYŰLÉS BÉCSI KÜLDÖTTTSÉGE 1848. MÁRCZIUS 15-ÉN.

1848 MÁRCZIUS 15.

„SZABADSÁG! lép ki sűrű fellegéből,
És vigasztal meg váró népedet!
Lelkén, kezén a súly mindig öregből,
Egy csöppnyi enyhért ajka rég eped.
Zúzd szét bilincset, tördeld szét a jármot,
Leheld dúlt homlokára csókot.
— S ha tövisen, ha véren kell is járnod
S vezetned őt, — meglásd, mikép fogad!”

S szétvált in a fellegek kárpitja;
A Szabadság, tündérholgyként, kilép.
A rozsdás börtön-ajtót felszakítja,
Jármot, bilincset, láncot összetép.
Kezében zászló lesz a zöld cserégből,
Fürtét megújult szellő lengeti,
És bájos arca égi fénytől lángol,
Derül a föld, hová fényét veti.

Betelt a kérelem. S váltáska árát,
A vért, — a nép azt is fizetni kész;
Föltépett szivből önti piros árját,
S mint hajdan, újra nagy, dicső, vitéz.
Kiomla vére. Nem omolt hiába;
Későre bár, szabadság lesz a bér.
— SORS lábához remegve hull a gyáva,
Küzdő erénye a magas babér.

(A „Vasárnapi Ujság” 1868. évi folyamából.)

ÖTVEN ÉV.

Hozván madárdalt, fakadó virágot,
Légy üdvözölve nyíló kikelet!
Szép vagy, mosolygás és vígan kitarod
A vén világnak ifjú kebeled,
Óh, szebb volt mégis most félszázad éve...
Ezer közt nem leszl még egy ily tavaszt...
Lehe leszálit egy népgött szívébe
S ifjú erővel újja szulte azt.

Most ötven éve szebb volt a madárdal
És ígőbb a virágfakadás;
Ébresztő volt az, riadó szavával,
Haló nemzetnek új föltámadás.
Csodának hinnéd, bár tudod: a valóság.
Csak ötven éves, — mégis oly mesés...
A holtak hitt feltámadás koporsóját,
S diadalt ül a hosszú szenvedés.

Bús századokról bús dalok regélnek,
Bevonva gyászszal multunk romjait.
A nemzetben már haldokolt az élet,
S szívében végkép elapadt a hit.
A gyászban, melyet táplált a sötétség,
Jövő sorsára félve ismeri,
S tudattá vált a vérfagyasztó kétség,
Hogy a magyarnak nincs már Istene...

Óh, van!... Borúl le s szent nevét imádjad:
Ó adta nekünk azt a szép tavaszt!
Mikor keservünk jajszóval kiáradt,
Lehajlott hozzánk s meghallgatta azt.

Higgy benne: ő az, a ki ezer éve
Virasztja, védi folyton a magyart,
Remény a bűbán, bátorság a vészbe,
Békébe: munka, háborúba: kard!...

Nézz vissza, népem, márczius napjára.
S lásd az újjongó, ifjú nemzetet:
Gondolat, érzés békóit lerázza,
S szabaddá lesz, mert annak született.
Temessék sírba: mégis halhatatlan,
Föld zsarnoksága meg nem ölheti;
Öljék: — föltámad millió alakban
S örökön él, mert lelke van neki!

Gondolj a multa, hajnalhasadásra,
És ne feledd ezt a napot soha!
Ez a nap lett az új kor megnyílása,
Kit várva-várt bús századok sora.
E napon zengtek égő honszerelmet,
A kik támadtak, az apostolok,
Rabszolgá népből így lett újra nemzet,
Jobbágyból polgár, nyervén új jogot.

A nemzet ajkát ama nagy napokban,
Halló ott Petőfit: minden szava láng;
Izzó szívében egy nép szíve dobban,
Dús lelke kincsét pazarolva ránk.
A mért a nemzet küzdött és sovárgott,
A mért a költő zengett, izgatott:
A szent szabadság, im, a földre szállott
S fölébreszté az alvó századot.

Szabadság! áldást hintő a világra,
Te Isten lelke emberek között;
Legszebb tavasznak legszebbik virága,
Könnyvel sovárgott, vérről öntözött;
Egyeseknek s millióknak levegője,
Ki nélkül élni végkép nem lehet,
Te, minden szépnak és nagyknak szülője:
Édes szabadság! hogy nevezzelek?

Mi vagy te nekünk, oh, nevezhetetlen?
A legszebb szó is rólad: pusztá név;
De ott élsz minden hű magyar kebelben,
Sorsunkhoz fűzött immár ezer év...
Mi vagy te nekünk: elzúgták a harczok,
Megirták vérről hősi daliák,
S mert harczunkban a te erőd viharzott,
Amult erőnkön az egész világ...

— S legyőzve is csak győztesek maradtunk,
Zsarnokság gögje el nem nyomhatott;
Mikor kezünkben kettőtört a kardunk,
Multunk hirdette, hogy mienk a jog.
Magunkban álltunk, — óh, fájdó tanulság!
És gúnyos sorsunk megpirogt nagyon;
De fölemelt a gyász, a vértanúság
S erőnk forrása lett a fájdalom.

Hallgatva törtünk, de nem elhagyottan,
Bíznánk, lelnünk kell megmentő utat;
A mit kivittunk ama nagy napokban,
Szívünkben élt, mint szótlán öntudat.

AZ EGYKORI PILVAX-KÁVÉHÁZ BUDAPESTEN. — Háy Gyula rajza.

Nagy márcziusnak hajnalhasadása,
Multunkból tárta a jövőt élénk:
Vértézve mentünk a nagy alkuvásra
S ott nem kegyelmet, de jogot nyerünk.

Nézz vissza, népem, ötven év határán,
Ott a szabadság, az erő, a jog!
Le nem sújthat vész, meg nem ejtethet ármány,
Mig annak fénye lelkeken ragyog.
Bőles bátorsággal szebb jövőre várva,
Hited, bizalmad az a mult legyen:
Ha méltó voltál a föltámadásra,
Méltó vagy élni új évezreden!

Sajó Sándor.

BEM ÉS PETŐFI.

Az új körkép.

Jan Styka hálás a kitüntető érdeklődésért,
melyben Koscziuskóját két évvel ez előtt a magyar
fővárosban részesítették. A nagyhatású lengyel
körkép után magyar körképet festett, melynek
tárgya szabadságharcunk egyik legfényesebb
eseménye: Nagy-Szeben ostroma. A jeles kép-
író két indító ok vezérelte tárgyának megvá-
lasztásában. Nagy-Szeben ostroma tagadhatat-
lanul egyik legemlékezetesebb fegyverténye a
magyar szabadságharcnak, aztán a független-
ségért folytatott küzdelmek egyik legnagyobb
alakjának: Bem tábornoknak nevével áll szoros
kapcsolatban, kit a lengyel nemzet büszkén vall
magáénak. Jan Stykában, ki nemcsak jeles mű-
vész, hanem egyúttal igaz hazafi is, ekként a
magyar nemzet iránt érzett meleg rokonszenv s
az élénk hazafias érzés egyesült, hogy a leg-
újabb körképet ne csak érdekes látványossággá,
hanem egyúttal értékes és tanulságos művészi
alkotássá is tegye.

Styka azok közé a művészek közé tartozik, a
kik valósággal beleélik magokat tárgyukba, s
addig nem fognak az alkotás nagy munkájához,
míg minden legkisebb részletet gondall és sze-
retettel át nem tanulmányoztak. A lengyel mű-
vész egész kis könyvtárt olvasott össze a magyar
szabadságharcra vonatkozó munkákból; mű-
zeumban, ereklyetárházban fölkutatta az egy-
korú öltözközt, fegyverzeteket; meghallgatta
a nagy események még életben levő tanuit s
kétszer is ellátogatott a helyszínre, hogy ottan
gondos tanulmányokat tegyen, részletekre is ki-
terjeszkedő vázlatokat készítsen. Mikor aztán
mindezekkel készen volt, munkatársaiul felszó-
lított az élénk előadásban jártas Margitay
Tihamért, a ki azonban közbejött betegsége
miatt rövid idő múlva kénytelen volt abbahagyni
a munkát, továbbá a genialis Vágó Pált s újabb
tájképfestésüknk egyik mesterét: Spányi Bélát,
hogy velük együtt megalkossa a nagymérvű kör-
képet: Szeben ostromát.

Styka egy évnél tovább valóságos kétlaki éle-

A POZSONYI ORSZÁGGYÜLÉSI IFJUSÁG BEVONULÁSA RÉCSBE MÁRCZIUS 14-IKÉNEK ÉJSZAKÁJÁN. — Egykorú rajza után.

tet folytatott. Alig pihent meg lembergi ottho-
nában, fiatal neje és gyermekei körében, már
ismét Szebenben, Brassóban vagy Budapesten
találtuk, mert nyugtalan természete és művészi
ambíciója nem engedte, hogy mindaddig egy
helyben maradjon, míg nagy föladatainak min-
den részlete tisztán nem állott szeméi előtt.
Eleinte az volt a terve, hogy Budapesten fogja
festeni a képet; de aztán családi körülményei
miatt abban állapotott meg magyar barátaival,
hogy ezek menjenek ő hozzá Lembergbe s ott
dolgozzanak.

Hónapokon át vídában, lelkesedéssel folyt
a munka, s hogy ez a körkép az igazi inspiráció
alkotása: meglátszik az őriasi vázson minden
kis foltnál. Styka, Vágó és Spányi egész lelki-
üket adták oda, hogy a hazafias lelkesedés tüzeit
sugározzák, maradandó értékkel bíró művet te-
remthessenek. Napokig gyönyörködtem a lelkes
munkában, s most, midőn itt Budapesten újra
előttem áll a nagy alkotás, újra föllevenülnék
lelkemben a Lembergben támadt érzelmek.

Bem és Petőfi nem egyszerű, pillanatnyi
hatásra számított panoráma, hanem egyike a
legszebb modern historiai festményeknek.

A körkép késő délutáni világításban mutatja
az oroszok által elfoglalt s Bem ostromló esz-
apajai által körülvevő Nagy-Szeben. A város
német stílusban épített házai és tornyai a füst-
felhővel borított vöröses ég háttéréből bonta-
koznak ki. Egyes helyeken már pusztít a ma-
gyar bombák által élesztett tűz, s füstje sűrű
fátyolként borul a látóhatárt szegélyező magas
hegyekre. A legélénkebb összeütközés színtere
a város alatt látható köhíd, melyen az orosz
katonasággal a Bem által annyira kedvelt szé-
kely fiúk már véres tusára keltek. Roszúl
ruházott, fegyverben szűkölködő csapat ez, de
minden egyes tagja oroszlanként küzd, s hogy a
küzdelem vége csak diadal lehet: azt a derék
fiúk arczáról és lelkes mozdulatairól egyaránt
leolvashatjuk. Az összegabalyodás annyira ter-
meszetes, hogy a fegyverek csattogását és a
hangok zúrvárait is hallani véljük.

Bem tábornokarával a hidhoz vezető országút-
ról nézi az elkecseregett küzdelmet. Szürke ka-
tona-köpenyben, lován előre hajolva gyönyör-
ködik az ő „kedves gyermekeinek” vitézségé-

ben. Mellette a parancsaira várakozó trombitás,
háta mögött pedig, az ütközet lefolyásába egé-
szén elmerülve, tábornoki főnöke, Czetz János
ezredes áll. A nagy bravúrral festett csoport-
ban, a két főalakon kívül még Zubryczki kapi-
tányon, b. Keményen, Dobay őrnagyon és Bem
hadseregének fáradhatatlan futárján, gr. Teleki
Sándoron akad meg a tekintetünk. A tábornok
mögött különböző fegyverzetű tisztek állanak,
köztük egy uhlanus is fehér-vörös zászlócskájá-
val. Még az isten szolgájának sem szabad hiá-
nyoznia: a megbezett katoná mellett ott ül egy
parasztsekkéren, s nagy érdeklődéssel nézi a
véres küzdelmet. Föl van jegyezve, hogy a bátor
tábori papot Erdősy Rafaelnek hitták. A háttér-
ben még egy másik zöldre festett koci is lát-
ható: a Bem kocsija, mely őt hosszabb utain
mindig kísérte. A kocsi népies öltözetében
élénken válik ki a katonák csoportjából.

A tábornoktól balra a szabadságharc Tyrtau-
sát: Petőfi Sándort látjuk fehér lovon. A költő
előre lovalgott, hogy gr. Bethlent s a vörös sap-
kásokat üdvözölje, kiket már régóta és türel-
metlenül vár az ostromló had. A költő tekin-
tetéből lelkesedés sugárzik, a mint tollas kalap-
ját az érkezők üdvözlésére megemeli. Petőfi eb-
ben a pillanatban nem az ábrándos költő
hanem a világszabadság lelkes dalnoka és
apostola.

Bem környezete mögött hosszú vonalban az
élelmet szállító szekerek sorakoznak. Az első
szekér mellett egy öreg székegy áll, imádkozásba
melyedve. Szemeit a hídra függeszti, talán épen
fiát keresve, ki szintén ott van a bátor fölkelők
között. A szekér mögött csoportosulnak a fog-
lyok is, a kik fölött huszárok és honvédek ve-
gyest őröködnék. Kiválik közülük egy dragonyos
tisz, ki látható érdeklődéssel nézi az ütközet
lefolyását. Egy orosz tiszt, különböző hadtestek-
hez tartozó sebesültek s a ravasz arczú hivatal-
szolgá egészítik ki a csoportozatot. Nehány
lépessel távolabb pipájára gyújtó csikóst, majd
cizigányokat látunk, kik szintén megjelentek,
hogy tüzes zenéjökkel a harcosok lelkesedését
éleszessék. Előttük, szemeit Petőfin legeltetve,
egy szép fiatal cizigányleány lépdel.

A festői csoportozatra utolsó sugarait löveli a
lemenő nap. A síkság és a távoli hegyek már a

félhomály borongásában látszanak. Itt-ott azon-
ban még kivehetők a huszárezredek, a mint az
ostromlók segítségére sietnek.

A körkép másik oldalán, melyet a Krumbach
folyócska választ el a nézőktől szintén elkese-
redett a küzdelem. Itt egy honvéd-hadosztály
lepte meg és verte ki pozíciójából az ellensé-
ges gyalogságot. Vezetőjük Dzwonowsky, a vitéz
őrnagy. Az orosz ütég már felhagyott a tüzelés-
sel s az a veszély fenyegeti, hogy a villámgyor-
sasággal közelgő magyar huszárok elérik és
körülövezik. Az orosz katonaság futásnak eredt,
a legények fejüket vesztve keresnek menedéket.
A gróf Bethlen vezetése alatt érkező vörössap-
kásoknak már könnyű dolguk lesz a szétszór-
t és eszeveszetten futó kózákkal. Ezt a mozgal-
mas jelenetet meglepő igazsággal és költői-
séggel festette meg Vágó Pál. Az érdemes mű-
vész tehetsége rég óta nem nyilatkozott meg
annyi tüzzel és erővel, mint ezen a hatalmas
csataképen. Az élet lüktetését érezzük minde-
nyütt; a festett kép nem egy helyen a valóság tel-
jes hatását gyakorolja reánk.

S hogy a családás teljes legyen: Spányi Béla
költői kedélyének teljes mélységét művészeté-
nek egész hatalmával tudta éreztetni a táj-
képrészletek megfestésében. A távol ködében
kékül hegyek, a lemenő nap sugaraitól megara-
nyozott kopár síkság, az ostromlott városból
fölemelkedő füstgomolylyal összekeveredett fel-
legek, az itt-ott hólepel alatt pihenő szántóföld,
s a helyi-lyel-közel még jégburkok alatt folydogáló
víz, mind arra szolgál, hogy hangulatunkat
emeljék és ámuló szeméink előtt a való látsza-
tát idézzék föl. A hatalmas csataképhez szebb
keret alig képzelhető, mint a Spányi Béla által
festett tájkép.

Nézem, nézem a remek csataképet s nem
győzök eltelni szemlélésevel. Nem tudom, mit
csodáljak inkább, Bem-et, a magyar szabadság-
harc legendái hőseit, ki csak akkor érezte
jól magát, ha a csaták tüzeiben foroghatott;
vagy azokat a névtelen félistenekeket, kik minden
félelem nélkül, vidáman rohantak a legnagyobb
veszedelmekbe, mert ott élt szívük mélyén a
kötelességérzet s a hazának szent szeretete.

Szana Tamás.

BEM TÁBORKARÁVAL.

A SZÉKELYEK ÉS OROSZOK HAROZA A NAGY-SZEBENI HIDNÁL.

A «BEM ÉS PETŐFI» CZÍMŰ ÚJ KÖRKÉPBŐL. — Weinwurm Antal fényképei.

BEM KISÉRETE.

PETŐFI ÜDVÖZLI A VERESSIPKÁSOKAT.

A «BEM ÉS PETŐFI» CZÍMŰ ÚJ KÖRKÉPBŐL. — Weinwurm Antal fényképei.

MÁRCZIUSI KÉPEINK.

A «Vasárnapi Ujság» már évtizedek óta nagy gondnal és figyelemmel gyűjtögette s időre időre olvasó közönségének is bemutatja azokat a csak kevés számmal fennmaradt hiteles képeket, a melyek az 1848/49-diki eseményekre vonatkoznak s azok hatása alatt még abban az időben készültek. Ezeket a történeti érdekességű képeket eddig kevésbé ismert más, egykorú rajzokkal is kiegészítve, most ama nagy idők félszázados évfordulója alkalmából mai számunkban, összegyűjtve bemutatjuk az akkori főbb szereplők arcképeivel együtt.

Az események fő színhelyei Pest és Pozsony lévén, ezek szerint csoportosítjuk képeinket is. Pesti képeink sorát az az egykorú rajz nyitja meg, a mely a szabad sajtó első termékeinek kiadását tünteti föl. Hatalmas néptömeg lepte el 1848 márczius 15-én a Hatvani- (ma Kossuth Lajos) utcának azt a részét, a hol a Landerer és Heckenast-féle nyomdában Petőfi «Nemzeti dal»-át és a magyar nemzet kívánatait elsoroló 12 pontot előleges cenzúra nélkül kinyomtatták. A nyomda a Kossuth Lajos- és Szép-utca sarkán ma is fennálló épületnek a földszinti helyiségeiben volt, melyek most kávéházul szolgálnak. Délután 11¹/₂ órakor készült el az első nyomtatvány, melyet Irinyi József a nyomda egyik ablakába fölállva, ezen szavakkal mutatótt be a szakadó esőben várakozó lelkes közönségnek: «Márczius 15-dike délelőtt fel-tizenkettőre nagy időszakas a magyarok történetében! Ime itt van a sajtószabadság első példánya, a nép hatalmának első műve. Akármilyen szabadsága fog is egykor lenni a magyaroknak, akármilyen jogokat fog is a nemzet nyerni: azon dicsőség mindig megmarad, hogy a legnevezetesebbet, a sajtószabadságot, mi magunk vívtuk ki, magunk szereztük meg!» S ettől kezdve délutáni egy óráig egyre szórták a németre is lefordított 12 pontot a nép közé, melyet délután 3 óra népgyűlésre hittak a Nemzeti Múzeum elé.

Ezt a nevezetes első igazi népgyűlést, melyen Petőfi a «Talpra magyar»-t szavalta el, Jókai és mások pedig a 12 pontot magyarázták a lépcsőzet szegélyfaláról, két egykorú rajz örökítette meg, mozgalmassá csoportosításban tüntetvén föl az ezrekre szaporodott népsokaságot, mely közt fegyveres polgárorség tartotta fenn a rendet.

Fölötte érdekes maradványok 1848-ból azok a sajtók, a melyeken az első cenzúrázatlan kéziratokat kinyomtatták. Ezek a sajtók ma is megvannak a Franklin-Társulat birtokában. Az egyik Dinger-féle egyszerű, a másik tökéletesebb szerkezetű, u. n. Columbian-sajtó, melyet a homlokzatán elhelyezett érez sasról neveztek el «sasos sajtó»-nak. A sasos sajtó amerikai találmány volt s abban az időben Európában még csak néhány nevezetesebb nyomda csekedhetett vele. A két történeti nevezetességű sajtót Cserna Károly festőművésznünk rajzolta le úgy, hogy rajzán egymás mögé helyezte a két tisztességet, mindkettőt megrakta a 12 pont és a Nemzeti dal kinyomott példányait, míg fölülük a Szabadság nemtőjének jelképes alakját helyezte, a mint jobb kezében egy 1848 föliratú nemzeti zászlót, baljában pedig a fölvilágosodás fátyláját lobogtatja.

Bemutatjuk az ifjúság gyűléseiről nevezetessé lett Pilvar kávéházát is, mely a Koronaherceg-utczának más néven ugyan, de majdnem régi állapotában megvan napjainkban is.

Egykorúak azok a rajzaink is, melyek a pozsonyi eseményekre vonatkoznak. Ilyenek a pozsonyi országgyűlés és a követi tábla ülésének helye, a pozsonyi országgyűlés nagy küldöttségének arcképcsarnoka és a pozsonyi országgyűlési ifjúságnak Bécsbe való megérkezését s ott fátylasmenettel való bevonulását ábrázoló rajz.

Az ezekkel együtt bemutatott arcképek szintén azon korbeli rajzok másolatai, kivéve Kossuth Lajosnak azon legújabb keletű arcképét, melyet Stettka Gyula jeles festőművésznünk közelebb Hevesmegye közönsége megrendelésére és számára festett, Kossuth régiebb, legjobb arcképeinek felhasználásával. Ez az életnagyságú kép szószoki állásban s élénk taglajtsággal tünteti föl Kossuthot, a mint lelkesítő beszédet tart.

FRANCZIA KÖZTÁRSASÁGI ZÁSZLÓ.

AZ 1848-IKI PÁRISI MOZGALMAKRÓL.

Az a hatalmas erő, mely ötven évvel ezelőtt úgyszólván egész Európát megrázkódtatta, hogy az új idők szellemével egyezőbb politikai és társadalmi átalakulások hozzon létre, különböző országokban más-más körülmények hatása alatt tört elő.

Azonban most, egy fél század múlva mégis bizonyos kapcsolatokban látjuk azokat az eseményeket, melyek Párisban, Bécsben, Pesten, Rómában és Madridban lezajlottak.

S csakugyan valahányszor a magyar szabadságharcról beszélünk, vagy a mi márcziusunkra gondolunk, előbb Páris jut eszünkbe s az 1848-diki februári napok képei jelennek meg előttünk.

1848 február 22—24-ike az európai népek nagy szabadságharcának voltaképe kezdete; ekkor indul meg a legújabb európai államrend, s most, midőn földrésznünknek oly sok pontján üdvözlik az akkori nagy eszmék győzedelmének emlékét, s különösen a mi nagy jubileumunk ünnepi hangulatában érdekesnek látszik azon nagy jelentőségű események egy pár mozzanatának felújítása. A párisi forradalomról egykorú rajzok után közölt képeink jórészt mind erre vonatkoznak.

Ismeretes, hogy mire törekedtek a politikai pártok Lajos Fülöp korhadt kormányrendszerének elviselhetetlen terhei miatt. Mindenek előtt a választói jog kiterjesztésétől reméltek a kormányzati bajok orvoslását. Ennek érdekében tanácskoztak a reformlakomák, s mikor Guizot a gyűlékezési jog korlátozásával akart ezekre felelni, az elégedetlenség még határozottabb alakot öltött.

Az 1847 végén ilyen körülmények közt megnyitott kamarának hangulatát könnyű elképzelni. Az ellenzék meglegedett volna a miniszterium vád alá helyezésével; azonban a népnek föl-korbaesolt szenvedélyét a tüntetésektől visszartartani nem lehetett. S végre is kitört a forradalom. Az utca népe a végső eszközökhöz nyúlt. Torlaszok emelkedtek mindenfelé, s minthogy a nemzetőrség is a nép érzelmeiben osztozott, s

A TORLASZOK VÉDŐI. — Gavarni rajza.

így nem lehetett bizni abban, hogy a mozgalom ellen erősen fellépjen, Lajos Fülöpnek be kellett látni, hogy a közvéleménnyel nem daczolhat. Ekkor határozta el, hogy miniszteriumát elbocsátja s megígéri a reformokat.

Az utca üdvívalgásokkal fogadta a királyi szándékok híret, s talán elejét lehetett volna venni a későbbi bonyodalmaknak, ha közbe nem jő az a puskalövés, mely a külügyminiszterium előtt tüntető néptömegből eredt, s melyre az ott álló katonaság gyilkos sortűzzel felelt. A nép dühe ekkor tetőpontjára hágott. A halottakat kocsikra rakták s fátylafény mellett vitték be velük a várost, újakban folyton a «Mourir pour la patrie»... (Meghalni a honért...) éneket zengedezve.

Rémületes, izgalmas éjjeli körmenet volt ez. Az utcákon örtüzeket gyújtottak s a nép azok mellett táborozott egész éjjel, építve a torlaszokat minden utca és tér torkolatán, úgy, hogy reggelre a boulevardok minden köve föl volt szaggatva és minden fája ki volt vágva e rögtönzött bástyák fölhalmozásához.

Hiába hívta meg ekkor Lajos Fülöp miniszterium alkotására egymás után Molét, Thierst s Odillon Barrot-t, a nép engesztelhetetlenné lett s mikor a nemzetőrség is megtagadta az engedelmességet, a király nem tehetett, egyebet mint hogy a trónról leköszönt unokája, a párisi gróf javára s maga nevével együtt elmenekült a Tuileriákba.

Ez azonban a királyi ház ügyét nem mentette meg, s bár népszerű orléansi hercegnő (a reménybeli regensz) két fiával megjelent a kamarában, az elnök jelentésére, hogy a király lemondott, mindenfelől «Már késő!» kiáltások hangzottak föl. Ez a gyűlés viharos mozzanataival igazán ritkítja pártját a világtörténelemben. Míg a képviselők a teendőkről tanácskoznak, egyszerre blouse-os, sisakos, sapkás és fegyveres tömeg ront be, elfoglalja az üresen hagyott helyeket, sőt némelyek a szöszökre is fölrohantak.

Az elnök úgy akarta kifejezni megrovását, hogy föltette kalapját, mire borzasztó zsivaj közt követelték tőle hogy vegye le kalapját, sőt néhányan már puskáikat szegezték neki. Csak mikor Ledru Rollin a «nép nevében» esendett kért, állt helyre némiképen a nyugalom. Az orléansi hercegnő menekülni volt kénytelen az üléshől, hol a tanácskozások eredménye egy ideiglenes kormány megalakítása volt, mely Dupont de l'Eure elnöksége alatt Ledru Rollin, Lamartine, Arago, Garnier Pages, Crémieux és Louis Blanc-ból állott.

Ily gyorsan omlott össze a világ egyik leghatalmasabb királyi trónja. A királyságnak vége lett. Az ideiglenes kormány csak átmenetül szolgált a köztársasághoz, melyet később a császárság váltott föl, hogy ismét helyet engedjen a most is fennálló köztársasági államformának.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Petőfi-album, a Petőfi-társaság megbízásából szerkesztették Bartók Lajos, Endrődi Sándor és Szana Tamás. Az 1848-iki márczius ötven éves fordulóján e nagy és díszes albummal hódol a Petőfi-társaság a nagy költő emlékének. A 263 lapra terjedő negyedrét album első sorban az 1848—49-iki Petőfit, a lángelkű forradalmi dalnokot ünnepli, a ki szabadságszeretetét halálával pecsételte meg. Közleményei mind Petőfőre vonatkoznak, az illusztrációk pedig szemléltetik életének különböző mozzanatait. Ezek közt érdekes Roskovics Ignác festőművésznék Petőfiről készített arcképe, melyet a nagy költőnek egyetlen s már elmosódott daguerreotyp arcképe után rajzolt. Ezt lapunk is közli mai számában, valamint Zichy Mihály illusztrációját: a költő apothéozisát. Közöljük még az albumból mutatványul Jókai bevezető cikkeit és Hatala Péternek márczius 15-éről szóló visszaemlékezését. A gazdag tartalmu, díszes albumot, mint egy történeti nagy átalakulás és egy lángelkű költő emlékére szolgáló művet bizonyára nagy érdeklődéssel fogadják a magyar közönség.

Szöveg és képek a költő dicsőségét hirdetik. Jókai bevezető cikke nyitja meg az albumot: «Petőfi ötven év után», és szintén ő ír «A márcziusi fiatalságról», melynek maga is része volt. A régiebb költőknek és íróknak Petőfőre vonatkozó költeményeiből és irataiból itt találjuk Madách Imrét

báró Eötvös Józsefét, ki 1847-ben az első beható bírálatot írta Petőfiről, Arany Jánosét, Frankenburg Adolfét, gróf Teleki Sándorét, Kerényi Frigyesét, Degré Alajosét, Vajda Jánosét, Reviczky Gyuláét, Komócsy Józsefét, a kik már mind elhaltak. Szana Tamás Petőfi szülőiről cikkezik és ismerteti a Petőfi erekléket; majd Vámbéry Ármin, Vadnay Károly, Gyulai Pál, Ferenczy Zoltán, Léway József, Lauka Gusztáv, Endrődi Sándor (Szendrei Juliáról), Bartók Lajos, id. Ábrányi Kornél (Petőfi megzenésítőiről), Vikár Béla, Hatala Péter, Havas Adolf, Hentaller Lajos, Beöthy Zolt, dr. Baróti Lajos, Kacziány Géza, Gyalokay Lajos, Gyarmathy Zsigáné, György Aladár, Esztégar László, Csernátoni Gyula adnak Petőfőre vonatkozó közleményeket. Petőfőre vonatkozó költeményeket közöl az album Léway Józseftől, Szász Károlytól, Szabolcska Mihálytól, Zsálár Józseftől, Illyés Bálinttól, Ábrányi Emiltől, Jakab Ödöntől, Dalmady Győzőtől, Lampérth Gézától, Torkos Lászlótól, Berecz Károlytól, Kiss Józseftől, Zempléni Árpádtól, Szabó Endrőtől, stb. A képek közt találjuk a költő arcképeit Barabástól, Orlaitól, Roskoviectől, ezenkívül a róla nevezetes helyeket, életének egy-egy epizódját, vagy allegóriát Zichy Antaltól, Munkácsy Mihálytól, Lotz Károlytól, Jankó Jánostól, Révész Imrétől, Vaszary Jánostól. Majd Petőfi több költeményének, levelének, Emich Gusztávval költeményei kiadására kötött szerződésének hasonmásai, Szendrei Juliának férje halálának bizonyosságáról kiállított levele, nyomtatványok hasonmása kelti föl érdeklődésünket, mindenik még az eredeti papírjának is hű utánzatában peesételt ellátva, a hol az eredet is így van. Az érdekes, nagy terjedelmű könyvet az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársaság adta ki díszes kiállításban. Ára 6 forint, díszkötésben 8 forint.

Petőfi összes költeményei. Az Athenaeum nyomdai társaság új olcsó kiadásban bocsátja közre a nagy költő összes költeményeit, az eredeti kéziratok és kiadások szerint. A népies kiadás sűrűn nyomott 800 lapra terjed, a költő arcképe is díszíti és eszén vörös vászonkötésben ára 1 frt. Oly olcsó, hogy a nép és ifjúság is megszerezheti, s mint közkincs bizonyosan tovább is terjed.

A Budapesti Szemle márcziusi kötete a következő érdekes tartalommal jelent meg: Károlyi Árpád «Az első császárság száműzöttjei osztrák földön» ezimén ismerteti Wertheimer Ede pozsonyi tanárnak, a napoleoni korszak alapos kutatójának Lipésben német nyelven megjelent könyvét, melyben saját levéltári kutatásainak alapján írta meg a Bonaparte Napoleon bukása után Ausztriába menekült, s a császárhoz közel álltak e szomorú korszakát. Bonaparte Elise Toscana nagyhercegnője, Karolina nápolyi királyné, Bonaparte Lajos hollandi király, Jeromos westphaliai király és felesége, Savary rovigói herceg, Maret, Bassano hercege és a híres Fouché alakjai elevenülnek meg a könyvben, a magok korával együtt. Berzevizy Albert, a képviselőház alelnöke folytatja «Itália» ezimén olaszországi utja művészeti tapasztalatainak eleven előadását. A művészetek iránt nagy megfigyeléssel és egy elmúlt klasszikus kor iránti hódolattal szól az író ezuttal római tapasztalatairól. Vadnay Károlynak a Kisfaludy-társaság legutóbbi díszgyűlésén előadott emlékbeszéde következik ezután: «Szigligeti arcképe előtt». Ugyane gyűlés tárgyai voltak: Gyulai Pál elnöki megnyitója «A tárczaelbeszélésekről» és Herczeg Ferencz elbeszélése: «A vérszerződés», továbbá Vargha Gyulának hazafias hangú szép költeménye: «Az országháza». — Herman Ottó folytatja gróf Zichy Jenővel a polemikát, mely a gróf kaukázusi utjáról megjelent könyv bírálatából keletkezett. A könyvismertető rovatban Zsillinsky Mihálynak «A magyar országgyűlések vallásügyi tárgyalásai a reformáció kezdettől fogva» könyvről kapunk ismertetőt, aztán Hegyesi Márton veszi kritika alá Gracza György szabadságharcztörténetét, melynek befejező kötete egy most jelent meg. Heinrich Gusztáv egy ráuk nézve is nagyérdékű német irodalomtörténeti könyvvvel foglalkozik Herold Tivadarnak Münsterben egy most megjelent «Werthes und die deutschen Zriny-Dramen». A régi német író, Werthes, a múlt század végén a pesti egyetem tanára volt, Zrinyiről ő is írt. Herold könyve Werthes életrajzához szolgáltat több adatot, majd a német Zrinyi-dramákat foglalja irodalomtörténeti képhe, felhasználván Heinrichnek ide vonatkozó két értekezését is. — A «Budapesti Szemle» előfizetési ára egész évre 12 frt, félévre 6 frt.

Verecsagin élete és művészete ezimén Csudáky Bertalan fővárosi tanártól 64 lapra terjedő füzet jelent meg. A jeles orosz festő barátjának, Sztázovnak, műve után dolgozta ki. Ára 1 korona.

A tavaszi nemzetközi műtárlat. Az új műcsarnokban a jövő hét végén ér véget a Verecsagin-kiállítás, a melynek sok a látogatója. Festőink és szobrászaink most javában készülnek a tavaszi kiállításra, mely április közepén nyílik meg. A képeket és szobrokat e hó 20-ig kell bejelenteni, a beklüdesi határidő a hó végén jár le.

A színházak márczius 15-én. A nagy napon a Nemzeti Színházban Szigligeti «II. Rákóczy Ferencz fogsága» ezimű drámája kerül színre. A Népszínház és Magyar Színház alkalmi látványos darabokról gondoskodtak. A Népszínházban Verő György írt «1848. (Hadak útja)» ezimű látványosságot; a Magyar Színház pedig Beöthy László és Rákosi Viktor «Aranylakodalom (1848—1898)» színművét adja, melyben a piskii esata is előfordul.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia márczius 7-iki ülésén Komáromy Andrást a szabad hajdúkra vonatkozó levéltári kutatásait ismertette, a Bocskay támadásától II. Rákóczi György bukásáig tartó időszakig. Bocskay fejedelem 13 kapitány alatt összesen 9254 bujdosó vitéznek adott hajlékot, kenyeret és nemesi kiváltságot. Letelepítette őket Kálló városában, Nánáson, Dorogon, Hadházán. Hajduböszörményben, Vámos-Pércsen, stb., hogy Magyarországot a székelyek módjára fegyverrel szolgálják. A dorogiai kivételével a hajdúk mind magyarok és reformátusok voltak. A mi idegen elem: rác, oláh és tót akadt közöttük, Dorogon telepedett le, melynek kapitányai még a XVII. században is rácok voltak. A mult században azonban már ugy elmagyarosodtak, hogy csak az idegen hangzású nevek, meg a rác és oláh nyelven való isteniszolgálatok öszték meg az idegen származás emlékét. Dorogon a XVII. században a lakosság vallása nem volt még ruthén.

A hajduságban még a parasztok is oly kiváltságokat élveztek, minőt 1848 előtt sehol az országban. Nemcsak a hajdúk, de még a parasztok sem fizettek dézsmát, füstpénzt, robotot pedig egyáltalában nem is szolgáltak, hanem a nemes emberek földjét harmadában művelték.

MI UJSÁG?

A «Vasárnapi Ujság» mai száma az 1848-iki márcziusi napok ötvenedik évfordulója alkalmából bővített tartalommal, három íven jelenik meg. Az alkalmi közlendők hal-maza ezt a három ívet is annyira elfoglalja, hogy «Regénytár» ezimű rendes heti rovatunk folytatását a következő számra kell elhalasztanunk.

A nagy napok emléke. Márczius 15-ikének emlékeztetést sok helyen már vasárnap, márczius 13-ikán megülik. A budapesti egyetemi ifjúság is díszgyűlést tart e napon az újjáéledés termében. Ez egyszersmind megnyitója lesz a diákkongresszusnak, melyre a vidékről is sok tanuló érkezik. A fővárosi ünnepélyekre is sok idegent várnak. Az országos honvédegyesületek központi bizottsága elhatározta, hogy testületileg nem vesz részt az ünnepélyeken, a szolnoki csata emlékére fölállított szoborra azonban koszorút küld. Márczius 15-én a főváros iskoláiban mindenütt szünet lesz, a mi különben éveken keresztül így szokott lenni. A képviselőház sem tart ülést e napon. A házakat föl-díszítik, s az üzleteket, — legalább a menet ide-jére — zárva tartják. A gyárakban is szünetel a munka.

Az ünnepélyek két központja márczius 15-ikén a Vigadó terme és a nemzeti lovarda helyisége lesz.

Vágó Pál. Styka. Spányi Béla.

A «BEM ÉS PETŐFI» CZIMŰ ÚJ KÖRKÉP FESTŐI.

A Vigadóban a Petőfi-társaság tartja a Petőfi-ünnepet, s ehhez csatlakoznak az irói körök és nyomdászok is, a sajtószabadság ünnepét ülvén. Ott lesz a teremben az a sajtó is, metyen ötven év előtt a Landerer és Heckenast nyomdájában a «12 pontot» és a «Talpra magyart», a sajtószabadság első termékeit nyomták, a mely jelenleg a Franklin-Társulat tulajdonát képezi. Beszélni fog a diszülésen Jókai Mór, Rákosi Jenő az «Otthon» írói kör nevében Feszty Árpád a «népszabadság» bizottsága részéről. Költeményeket szavalnak Bartók Lajos, Ábrányi Emil, Endrődi Sándor, Szabó Endre, Jakab Ödön. A budai dalárda Petőfi-dalokat ad elő. Innen a közönség a Petőfi-szoborhoz vonul, s azt megkoszorúzzák. Egy másik menet Budavárba indul s a honvédszobrot koszorúzza meg. A fővárosi dal-egyletek fognak útközben és a hely színén hazafias dalokat énekelni. Este az «Otthon» és hírlapírói kör a Vigadóban lakomát rendez. A színházakban dísz-előadásokat tartanak. Az ünnepélyeken a városi hatóság is képviselteti magát. A Petőfi-társaság ünnepén részt fognak venni azok is, a kik ötven esztendő előtt a magyar szabadság előharcosai voltak. Ezek közül már csak nagyon kevesen élnek. A kik közülök a híres Petőfi, Jókai, Vasvári és Irinyi-asztaltársasághoz tartoztak, életben vannak még Jókai Mór, Sebő Antal, Pestvármegye nyugalmazott főügyésze, akkor pesti jogász, Kléh István takarékpénztári igazgatósági elnök, akkor jurátus, Vadnai József mérnök, akkor a technikusok vezetője, s e társasággal sűrűn érintkező báró Podmaniczky Frigyes, Bellaágh Imre, Berecz Károly s még egy páran. A nagy idők e férfait az ünnepen külön ovációkban részesítik. — A lovarda helyiségében, mely sok ezer embert fogadhat be, népiesebb színezetű ünnepélyt tartanak márczius 15-én; polgári ünnep lesz ez, pártszínezet nélkül. Az ünneplő ülésen gr. Károlyi István elnököl. Beszédet tartanak Bartha Miklós, Beöthy Ödön, György Elek és az ifjúság részéről Szemennyei Kornél.

A „BEM ÉS PETŐFI” CZÍMŰ ÚJ KÖRKÉPBŐL. — BOMBA LECSAPÁSA AZ ORSZÁGUTON.

Stefánia özvegy trónörökösné betegsége. Az aggodalom nagy kétségei és fájdó érzések közt vártuk a híreket két napon keresztül Bécsből, Stefánia özvegy trónörökösné állapotáról. Az ifjú, szép főhercegnő betegsége oly veszélyes fordulatot vett, hogy március 5-ikén már a legrosszabbtól tartottak és a belga királyi párt is értesítették a fenyegető veszélyről. Mindenütt rendkívüli részvét nyilvánult a nagybeteg főhercegnő iránt, kinek rövid boldogságára oly hamar rá borult az özvegyi fátyal. A népszerű és szeretett főhercegnő betegsége március 4-ikén lett válságos: Tüdőgyulladásban és mellhártyagyulladásban szenvedett és környezete e hó 5-ikén már csak a természetűtől, a beteg ifjú életétől és a gondviseléstől várta a javulást. Március 6-ikán következett be a javulás, mely azóta folytonos. A gyulladás terjedése megszűnt, a láb napról-napra csillapult, s a beteg erőtelen folyton gyarapodik. A belga királyi pár Bécsbe utazása elmaradt. De Henriette királyné, ki maga is beteg volt, a legközelebbi napokban meglátogatja gyógyuló leányát. A király ő felsége többször meglátogatta Stefánia főhercegnőt nagy betegsége alatt. A főhercegnő leánya, a fiatal Erzsébet főhercegnő is állandón beteg édes anyja mellett vagy közelében tartózkodott. A betegség válságos napjaiban a budavári királyi palota udvarnagyi hivatalában is ki voltak téve a távirati értesítések s ott folyton sokan tudakozódtak a beteg állapota felől. Budapesten vasárnap komor hírek terjedtek el s nagy volt a megdöbbenés. Másnap reggel a lapok külön kiadásban tudatták, hogy a féltett beteg állapota javult. Örömet okozott mindenütt a jó hír, s fokozták az örömet a későbbi tudósítások. A fenséges asszony fölépülése most már biztosan halad előre.

Keresztelő a miniszterelnöki palotában. Báró Bánffy Dezso miniszterelnököt még február 8-ikán érte az öröm, hogy neje egészséges leánygyermekkel ajándékozta meg. A keresztelő március 6-ikán ment végbe a miniszterelnöki palotában, s az egyházi szertartást Haypál Benő budai református lelkész végezte. A kis baronesz Dóra nevet kapott, s dr. Wlassics Gyuláné tartotta a miniszterelnöki palota szalonjában keresztvív alá: a keresztapa Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter.

Gr. Zichy Jenő újabb ázsiai utazása. Szombaton, e hó 19-ikén indul gróf Zichy Jenő újabb ázsiai útjára, Kínába és tovább, hogy kutassa az ósmagyarországi nyomait. Újabb útjának ezéjára, hogy a mongol földön is vizsgálódjon, nincs-e maradványa azoknak a zsidóknak, melyeket Batu khán

A „BEM ÉS PETŐFI” CZÍMŰ ÚJ KÖRKÉPBŐL. — HADI FOGLYOK (HÁTTÉRBE A LENGYEL LEGIO).

jelentőségéről. Hasonlóan beszélt Buzáth Ferenc is a néppártból. Az elnök pedig e szavakkal mondta ki a Ház egyhangú határozatát: „A Ház tagjai a képviselő ur hazafias áldozatkészségét és nemes törekvéseit teljesen méltányolják, és óhajtják, hogy fáradozásait siker koronázza.” Este a nemzeti párt értekezletén Horánszky Nándor elnök a párt nevében kívánt gróf Zichynek sok szerencsét és hogy missziója sikerének teljességében, jó erőben és egészséggel láthassuk viszont.

Esküvő. Diszes esküvő volt e hó 6-án délelőtt a dohány-utcai zsidótemplomban. Seidner Miklós aradmegyei birtokos vezette oltárhoz Hirsch Margit kisasszonyt, Hirsch Lipótnak, a Franklin-társulat igazgatójának leányát. Tanuként szerepeltek a menyasszony részéről: Gyulai Pál főrendiházi tag, a vőlegény részéről Széles János orsz. képviselő. Kohn Sámuel dr. főbíró szép beszédet intézett a fiatal párhoz, az énekes szertartást Lazarus főkántor végezte. A templom, a melyet virágokkal díszítettek föl, telve volt előkelő közönséggel.

A szépművészeti múzeum helye. Az ezredévi ünnep legnagyobb emlékműve a szépművészeti múzeum lesz, melyre a törvényhozás majd negyedik millió forintot szavazott meg. A meglevő képtárakat ebben egyesítik, régi és újabb műtárgyakkal mindíg szaporítják. Elérkezett már az idő, hogy megkezdjék építést, de alkalmas helyet nagyon nehéz volt találni, vagy csak drágán lehetett volna szerezni kisajátítással, a mi a törvényhozás megszavazta összeg egy részét fölemészti. A közoktatásügyi miniszter a városligetnek Andrássy-uti torkolatánál kért a fővárostól 12,000 négyszögölnyi helyet a múzeumnak, szemközt az új műcsarnokkal, a hol most a Fesztly-féle körkép épülete van. Hosszas tárgyalás után a főváros tanácsa elhatározta, hogy a kijelölt terület átengedését javasolja a gyűlésnek, kikötve, hogy csakis múzeumi célra s a földesuri jogért évenként 100 darab arany fizetendő. A közgyűlés a tanács javaslatához hozzá járult.

Egy tudós emléke. Hazai tudományos világunk érdemes botanikusának, Hazsinszky Frigyesnek mellszobrát állítanak az egyetem fűvész-kertben. A szobrot Tóth István mintázza.

Új Traján-hid a Dunán. A római világhatalomnak egyik hatalmas nyoma ott maradt az Al-Dunán. Traján-hídjának maradványaiban. Románia ugyanazon a helyen új hidat akar építeni. Románia és Szerbia meggyeztek, hogy a két ország közlekedési összekapcsolására Turn-Szerwin és Kladova közt hidat építenek. A költségeket Románia viseli, ellenben Szerbia köteles a Timok-völgyi vasutat, mely Kladovát Nissel összeköti, idáig kiépíteni s ezáltal az európai hálózatba beilleszteni. A hidat ugyanoda építik, a hol Traján római császár hadai építették

volt s a román mérnökök úgy találták, hogy a történelmi nevezetességű hídoszlopok, melyek még a római korszakból fennmaradtak, elbirják az új hidat. A hid közepére Traján császár szobrát tervezik, a román parton levő hídfőhöz Károly király, a szerb partra pedig Sándor király szobrát.

Kriegner-féle Akadémia Arcazérme 1 frtért. Szapannal 50 frt kapható országos díj a gyógyszerárakban. Forakár Budapest, Kalvintér, „Korona” gyógyszerár.

Kitűnő hajtestőszereket és az arcazérme szepítésére szolgáló készítményeket gyárt Antipon J. Czerny Bécsben (XVIII., Carl Ludwigstrasse 6 és I. Wallfischgasse 5.). Nevett czégre felhívjuk olvasóink figyelmét, mint a melynek kiszolgálása híjnyk olvasóink figyelmét, mint a melynek kiszolgálása kifogástalan. E sokszorosan — ugyint az idén is Londonban és Párisban a nagy aranyéremmel és előismerő oklevéllel — kitüntetett cég kívánatra ingyen küldi meg gazdag árjegyzékét. Egyidejűleg figyelmeztetünk hirdetésére.

HALÁLOZÁSOK.

GAJZÁGÓ SALAMON, főrendiházi tag, az állami főszámvivőszék nyug. elnöke, a régi Deák-párt egyik kiválósága, ki ifjabb éveiben az irodalmat is művelte, elhunyt 69 éves korában, Budapesten, március 9-ikén. Az 1848—49-iki szabadságharcban mint honvéd vett részt, azután erdélyi birtokára visszavonulva, szépirodalommal foglalkozott, s több elbeszélést és drámát írt. Az újabb alkotmányos élet megnyitásával politikai tere lépett, s előbb képviselő, 1866-ban a képviselőház alelnöke, 1870-ben pedig az ujonnan felállított számszék elnöke lett. Ez állásában működött 1892-ig, mikor is előbb valóságos belső titkos tanácsossá, majd a főrendiház örökös tagjává nevezte ki a király. Az elhunytban Lukács Béla volt kereskedelmi miniszter apósát gyászolja.

CAVALOTTI FELICE, olasz költő és képviselő meghalt Rómában e hó 6-ikán. Párban esett el, melyet a „Gazetta di Venezia” szerkesztőjével Macolaival vívott kardra. A kard szíjába hatolt és átszurta nyakát. Cavalotti 56 éves volt. Az olasz egységért karddal és tollal küzdött. Heves természete és izgatott költeményei és cikkei miatt sokszor támadtak kellemetlenségei egyesekkel és hatóságokkal. A parlamentben szintén hevesen tudott támadni. Színművei közül magyarra fordították az „Énekek éneke” és „Jefte leánya” címűeket s a Nemzeti Színházban kerültek színre. Cavalotti 1896-ban, a nemzetközi sajtókongresszus alatt több napot töltött Budapesten.

Elhunytak még a közelebbi napokban: KARDOS János, váci egyházmegyei csongrád-esanyi plebánus, esperesi kerületi jegyző, Budapesten. — PÁRKERIK ISTVÁN, r. kath. plebánus, 37 éves, Ternyén. — BAIKNER IMRE, ügyvéd, Nógrád vármegyei fő-ügyész, a székesfőváros törvényhatósági bizottságának tagja, Budapesten, 59 éves korában. — DONNA MÁRTYÁS, ki a század elején a Napoleon elleni harcban mint gyermekifjú vett részt, a szabadságharcot is azonban mint öreg obsoit végig küzdötte; száz-kilenc éves korában, a csanádmezei Végyházán. — MOHOVICH EMÓD, a fumei hazafias „Bilancia” szerkesztője és kiadótlajdonosa, a fumei liberális párt oszlopos tagja, életének 60-ik évében Fiumében s nagy részét közt temették el. — PERCEL GYULA, kamarás, Békésmegye volt főispánja, 81 esztendősen, Pécsen; a nagy kiterjedésű Perczel család, közöttük Perczel Dezso belügyminiszter is rokonát gyászolja az elhunytban.

ÖZV. PAP KRISTÓF, szül. Czetz Borbála, 83-ik évében, Kolozsvárott. — SEBESTYÉN JÓZSEF, szül. Dombó Janka, Budapesten, 56-ik évében. — FAUR JÁNOS, szül. Kovács Emília, kuriai bíró özvegye, 66 éves korában, Lugoson.

Szerkesztői mondanivalók.

Emlékezés. Nagyon meglátszik rajta, hogy kezdő munkája. A sok dagályos hasonlat zavaros árvíz gyanánt bompolyog s a nagy szavak többnyire ürességet takarnak. Csak a tizenkettedik versszakban csillan fel egy kis közéletesség, melegség („A tűz mellett ketten üldögélnek”), noha szerző ott sem tudja magát jól kifejezni.

Napfoltok. A hasonlat, melyen a kis vers fölépül, nem igen állhat meg.

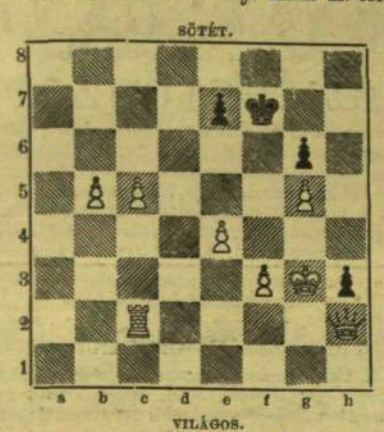
Szomorú nóták. Nem rosak, de nem is annyira jók, hogy közlésük indokolt volna.

A rab madár. Esetleg sort kerítünk rá.

Lidérczény. A közölhetők közé soroztuk.

SAKKJÁTEK.

2052. számú feladvány. Erlin K.-tól.

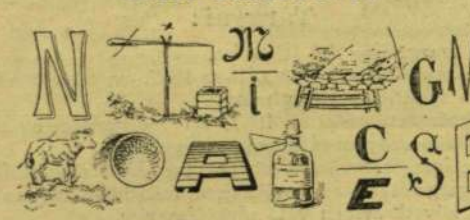
Világos indul s a negyedik lépésre matot mend.

A 2037. sz. feladvány megfejtése. Nusabek Sándor-tól.

Világos.	Sötét.
1. Fh1—g2	Kf5—e5
2. Kf3—e3	Kb5—f5
3. Fg2—h3+	Kf5—e5
4. d2—d4 mat.	

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Gröbner: Kovács Ferencz. — Kecskemén: Balogh D. — Záhren: Ronga Károly. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” 7-ik számában közölt képtalány megfejtése: A türelem fáján mennyi rózsaterem.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

VAJDA PAL

székes-főv. polgári iskolai rendes tanár
„Szépirásiskola”-ja

VIII. ker., József-körút 31/b sz.
Biztos és alapos kiképzést nyújt
főrangú és előkelő családok
gyermekei részére (esetleg saját lakásukon)

a magyar, német szépirás és rondírásból.

Paedagógiai képzettségem és e téren általában ismert jó hírnevem — a n. é. szülőknek — biztosítékot nyújtanak, hogy a legszigorúbb követelményeknek is megfelelően képes vagyok.

Nagy körkép a szabadságharcból

BEM és PETŐFI

Nagy-Szeben bevételénél 1849.

Egész napon át látható.

Aréna-ut 70. szám Városliget.

Tessék kísérletet tenni

és meg fog győződni, hogy patkányok és poszterek kártételére minden körülmények közt legbiztosabb a László József gyógyszerés által feltalált

patkány pusztító-szer.

Számolatos hatást és biztos sikert észerni ezen elismerő nyilatkozat alapján.

Aréna 1 doboznak 1 frt, 6 doboznak 5 frt, használati utasítással. — Kapható:

LÁSZLÓ JÓZSEF gyógyszerésznél

Márcus-Utvar (Brászly).
Egyszer-féle gyógyszerár a „Wádrohoz.”
Váci-körút 17.

Az arca szépsége
legbiztosabban úgy érhető el, ha az a
Leichner-féle
zsirpuder,
Leichner-féle Hermelinpuder és Apaslipuder alkalmazásával ápoltatik. Ezek a híres arcpuderek a legmagasabb bírák körében és a legelső rangú művészek által előszeretettel használtatnak; nagy előnyük, hogy a bőrnek viruló, üde rózsás színt adnak és nem lehet észre venni, hogy az arcpuderezre van. Kapható — csupán zárt dobozokban — a gyári raktárban: Berlin, Scharfstr. 31. és minden illatszer-árusnál.
Utánzatoktól óvakodni kell.
Leichner L. Berlin, kir. színház-kasszálójánál.

Bőr- és szépségápolás szakorvosa

med. univ. Dr. Révész Benő

Budapest, Kerepesi-ut 63. sz. I. em.

24 évi gyakorlat, a berlini és bécsi kórházakban szerzett tapasztalatai alapján, gyorsan és alaposan gyógyítja az

bőr-, ideg és nemi bajokat. Szépségi hibákat, szepöl, any- és májfolt, pattanás, szemölcs, réztor, fagyos végtagok, hajkorpa, hajhullás, a-bíek; szakértői tanácsokkal szolgál az arca és kéz ápolására.

Feltűnő eredménnyel gyógyítja a Ulkos betegségek név alatt ismert összes férfi-, női bajokat s azok következményeit.

Rendel: délelőtt 8—12, d. n. 3—5 és este 7—8 óráig.

Levelekre azonnal válaszol. Kívánatra gyógyszerreklám is gondoskodik. Mindenkor mély diszkréció.

Szemölcs-irtó (Warzen-Entferner), a legjobb és legbiztosabb szer kézen levő szemölcsök eltávolítására, naponta 2—3-szor az üvegeben foglalt üvegbot segítségével megdövestendő; néhány napi használat után a szemölcsök lehullanak. Egy szép fatokban foglalt üveg ára 1 frt 20 kr.

Tyúkszem-irtó, a melynek segítségével 5—6 nap alatt minden tyúkszemet gyógyíthatunk. 1 üveg használati utasítással 50 kr.

AMON GYULA, gyógyszerész

Pozsonyban

Frigyes Főhercege-utca 19 sz. alatt.

Alapítási év 1810. HALTENBERGER BÉLA Alapítási év 1810.

KELMEFESTŐ ÉS VEGYI TISZTÍTÓ INTÉZET.

Kassa, Szerecsen-utca 4. sz.

Az ország legelső és kitűnően berendezett kelme-festő és tisztító intézetében ruhák s bármennyi kelme festetnek és tisztítanak. — A főmunka ezen intézet a postai megbízásokra felel s naponta kétféle díszes levelek szerint a munkálatok kivételé kifogástalan. Tudakozásokra azonnal válasz.

7519

WEINWURM ANTAL

fényképes első magyarországi chemiographi mintázata.

Budapest, IV., Károly-utca 3.

Készít mindennemű optikai műveket, autotypia, phototypia, chromotypia és chromotypia után. Alaprajzok, térképek, halatokat foto-

litográfiai úton a leg-
juttatásab-
ban sokszor-
osztatnak.

Külön berendezés
házon kívül
való fénykép-
felvételekre

7470

valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krtól méterenként — sima, csikos, kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín és árnyalatban stb.)

Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen és házhoz szállítva.

Minták postafordultával.

Magyar levelezés. — Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben

(cs. és kir. udvari szállító).

7543

Selyem-basztruha

8 frt 65 krtól egész 14 frt 65 krig

egy teljes öltözkéhez való szövet — Tussors és Shantungs

HA BETEG A NŐ

sok esetben a rendellenes vérzés egyedül okozója. Biztos sikert gyógyíthat el a **HYDRASTIS LABDA-COSK**. Ára 1 adag 2 frt 50 kr., féladag 1 frt 50 kr. Vértisztatásánál bujdosás és egyéb bajoknál pártatlan hatású a **Szarcosakivonat**: Ára: 1 üveg 3 frt, félüveg 1 frt 60 kr. **Epilepszia** (rosszbecsűség) idegesség, ideges sév. és főfájásoknál **rendkívüli hatású** használatát a **Liquor contra epilepsia**. Számos elismerő levél. 1 üveg 3 frt, félüveg 1 frt 60 kr.

Egyedüli készítője: 7521
Váradi-féle gyógyszerár Szolyvafarsfalva.

670 sz.-hoz.

Faeladási hirdetmény.

A máramaros szigeti m. k. erdőigazgatóságához tartozó rónaszéki „B” üzemszálly I. vágás sorozat 5 tag 26, 27, 29, 30 és 31 osztágának 100-5 kat. holdnyi vágásterületéről 1898. és 1899. évben kihasználható mintegy 5354 darab, különféle vastagságú és hosszúságú, mintegy 11493 m³ épület és műfára 1822 m³ basábfára és 910 m³ dorong és galyfára becsült tölgyfa készletnek tövön való eladása iránt, 110376 frt kiküldési ár mellett 1898. évi március hó 30-án délelőtti 10 órakor, alólirott erdőigazgatóságnál írásbeli zárt ajánlatok útján versenytárgyalás fog tartatni.

Az 50 km-nyi béléggel, valamint a megajánlott vételár 10%-ának megfelelő bántópenzzel ellátandó írásbeli zárt ajánlatban, a megajánlott vételár számokkal és betűkkel tisztán kiírandó, valamint az is határozottan kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti.

Az árverési és szerződési feltételek ezen erdőigazgatóságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Utóajánlatok nem fognak tekintetbe vétetni. M.-Sziget, 1898 febr hó 17.

M. kir. Erdőigazgatóság.

(Utánnymot nem díjazatik.) 7681

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legújabb ártomány
SAVANYU-KŰT

7606

Vérszegények és lábbadozók

Serravallo Chinabort vassal igyanak.
1/2 liter ára 1 frt 20 kr.
1/4 liter ára 2 frt 20 kr.

Készíti Serravallo gyógyszerár Triestben. Fompa lá, a miert a gyermekek is igen szívesen isznak. Sokszor kitűnteték. Minden gyógyszerárban kapni.

1898
Vetés ideje: Augusztus és szeptember.
Ültetés távolság: 15—20 cm.
Talaj minőség: jól trágyázott.
Mauthner-féle magvak.
Aussaatzeit: Augusztus und September.
Pflanzweite: 15—20 cm.
Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A Mauthner-féle

hirneves
konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban a törvényesen bejegyzett

medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb vidéki

fűszer- és vaskereskedésekben

kaphatók.

A Budapesti Andrassy-út 23-ik szám alatt létező **MAUTHNER ODON** cég csak olyan csomagoknál vállal teljes jóállást egészen friss és valódi magvakért, a mely csomagok ragasztva, a medve ábrával és a **MAUTHNER** névvel vannak jelölve, úgy a mint a rajz itt mutatja. 7559

CZERNY-féle
TANNINGENE
hajfestőszer

a legjobb, kipróbált ártalmatlan haj- és szálak... valamint szemöldökfestésre, melyek a leggyorsabb módon, már egyszeri használatnál is egész biztosan visszanyerik azon kifogástalan, fényes szíke, barna vagy fekete természetes színt, a melyvel megőrzés előtt bírtak a mely sem szappannal való mosással, sem a gőzfürdőben mos nem fakul. Ára 2 frt 50 kr.

Törvényesen védett, lelkiismeretes megvizsgált és valódi minőségben kapható

Anton J. Czerny ezégnél, Bécs,
XVIII. Carl Ludwigstrasse 6 (saját házában).
Szállás postai utánvétellel. Prospektus ingyen és bérmentve. Raktár a nagyobb gyógyszerárakban és illatszer-üzletekben. 7551
Vezérképviselet és magyarországi főraktár:
Budapest **TÖRÖK JOSEF** gyógyszerárban.

ANGOL-OSZTRÁK BANK.

Az „Angol-osztrák bank” részvényeseinek

XXXIV. RENDES KÖZGYÜLÉSE

1898 évi március 28-án este 6 órakor az osztrák mérnök- és építész-egyesület termében (I., Eschenbachgasse 9.) Bécsben fog megtartatni.

Tárgyai:

1. A igazgatóság évi jelentése.
2. A számvizsgálók jelentése az 1897. évi zárszámadásról és a fölötti határozathozatal.
3. Határozathozatal az 1897. évi mérleg szerint elért tiszta nyereségnyel hovatartozás tárgyában.
4. Az igazgatóságnak a történt tagjelölés megerősítése és az igazgatóságnak 5 tagjának a működési tartam leforgása következtében való újraválasztása.

Az alapszabályok 30-ik szakasza értelmében 25 részvény egy szavazatra jogosít.

A szavazatra jogosított részvénybirtokosok kértnek, hogy részvényeiket, a még nem esedékes szelvényekkel együtt, Bécsben az Angol-osztrák bank leosztatóló osztályánál (I., Strauchgasse Nr. 1), Londonban az Angol-Austrian banknál, Budapesten, Brinnben, Prágában és Triestben az Angol-osztrák bank fiókjánál beazólják f. évi március 20-ig letétbe helyezték.

Az alapszabályok 27-ik szakasza szerint meghatalmazás csak szavazatra jogosult részvényeseknek adható. Bécsben, 1898. évi március hó 9-én.

Az Angol-Osztrák bank igazgatósága.

(Utánnymot nem díjazatik.) 7623

Jod-forrás Hall fürdőhely.

Felső-Ausztriában.

A kontinensen legerősebb Jod-forrása görvény és azon általános és különféle kór ellen, a melynél a jód fontos gyógyhatást nyújt. Kifőtt fürdőberendezések (Fürdő- és ivókúra, begöngyölések, belégzések, masszázs, kefir). Igen kedvező klimatikus viszonyok. — Vasutállomás, Utiány Linz a D. vagy Steyr-on át.

Idény május 15-től szeptember 30-ig. 7604
(Fürdők május 1-től—15-ig is szolgálatnak.)
Kimerítő prospektusok többféle nyelveken a fürdő-gondnokságtól Bad Hall-ban kéréndők.

Szállítási értesítés.

A közös hadügyministerium szándékozik 10.500 darab baltacsákányt

435.000 » sátorcöveket a hordható sátor-felszerelésre és

75.500 » csattot tövis nélkül az istálló kötő-fékszárhoz nyilvános versenyzés útján beszerezni és írásbeli ajánlatok beadására intéz felhívást.

A szállítási feltételek ajánlati mintával együtt a közös hadügyministerium által 1898 március 4-én 372 Abth. 13. sz. alatt kibocsátott hirdetményből kivehető, mely valamennyi kereskedelmi és iparkamránál, valamennyi hadtest hadbiztonságánál, valamint a brünni 1., a budapesti 2., a gráci 3. és a kaiserebersdorfi 4. számú ruhataárnál az érdekeltek által leendő betekintésre felfekszik, és a kaiserebersdorfi 4. sz. ruhatar által a jelentkező igénylőknek ingyen szolgáltatják ki.

A cs. és k. közös hadügyministeriumtól.

(Utánnymot nem díjazatik.) 7621

Élő sövény.

Gleditschia (koronatóvis, krisztustóvis vagy tuskéslépényfa). Valamennyi sövénynövény között legelső, gyorsan fejlődik, nem csemetézik (mint akác, orgona stb.) sűrű, izmos (10—15 cm. ágas) töviseivel ember és bármilyen állatnak ellentáll, főelőnye, hogy agyag, homok, meszes, köves, szikes stb. talajban kitűnően diszlik. Szőlők, kertek, legelők, udvarok, majorkák stb. körülkerítéséhez felülmúlhatlan, legelősebb örökös sövényt képez. Ezer darab csemete elegendő kétszáz méterre. Minden megrendeléshez rajzokkal ellátott nyomtatott útítási és kezelési utasítás mellékeltek.

Arjegyzékek és ismertetés ingyen és bérmentve.

Csim: 7596

„Ermelleki első szőlőoltvány-telep”

Nagy-Kágya u. p. Székelyhid.

A kinek van eladó zöldege, gyümölcs, aprómarhaja vagy egyéb élelmi czikke, vagy a ki ily czikkeket venni akar, avagy ily czikkeket kereskedik, járassa a

Budapest székes főváros kiadásában megjelenő

Hivatalos Vásárcsarnok

Értesítőt

7494

mely hetenként kétszer megjelenve közli a budapesti vásárcsarnokokban eladásra kerülő összes áruknak napi árát, a felhatalmazott mérték és folyton tájékoztatja az a beklődőket, árusítókat, mint a vevőket és ismét eladókat.

A Hivatalos Vásárcsarnok Értesítőre előfizethetni negyedévenként egy forinttal Budapesten a fővárosi vásárcsarnokainak igazgatóságánál.

Budapest IX. ker., Központi vásárcsarnok.

KURCZ LIPÓTES TSÁ
PHOTO
ezinkográfiai
BUDAPEST VI. KER. KÖZPONTI
CLICHÉ
LEGJOBB
OLCSÓ
KIVITELBEN
ezinkográfia és
fotószelvény

Legjobb és leghíresebb
pipere holgypor: a
La VELOUTINE
Különleges Rizpor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen
legjobb hatása szer a

BÉTHY-féle pemetefü-czukorka,
mely ezen bajokat gyorsan megszünteti. Kapható minden gyógyszerárban. Egy doboz ára 30 kr. 5 dobozzal 1 frt 50 kr-ért bérmentve kél. 7264

Réthy Béla
gyógyszerész Bécs-Csaban.
Csak akkor valódi, a minden doboz fennélen aláírásom látható.

WÖRTTZ MANFRED
REPRODUKÁLO-MŰINTÉZET
PHOTO-CZINKOGRAFIA
DIRECT-ANGOL-RENDSZER
SZERINTI-ELJÁRÁS
BÉCS, VIII. Bez., Josefstadterstrasse 43
VII. BUDAPEST
47 AKACZFA-UTCZA 47.
AUTOTYPIA
PHOTOTYPIA
CHEMICRAFIA

A budapesti asztalos ipartestület védnöksége

alatt álló

BUTORCSARNOK

VIII. ker., József-körút és Bérkocsis-utca szejletén levő Sváb-féle házban nagy mintavaktárt és vállalatit irodát nyitott, hol készleten tart, dús választékban, kiváló minőségű butorokat, ebéd-, háló-, niszolba és szalonberendezésekből. Ezzel mód van adva a n. é. közönségnek közvetlen a készítő asztalos mesterektől jó butorokat jutányos áron készen venni, esetleg megrendelni. Továbbá megtekintésre ajánlja a festőletnek saját házában levő al-landó kiállítást is. 7617

Szépség és egészség.

Korunk főnyavalyja az idegesség és vértelenység, melyből különösen a nők szenvednek. Ez ellen pedig leghatékonyabban hat a **vasas chinabor**, mely nemcsak elárvolt mindentől börtenszállásig, hanem az arczáró vaktó fohárré, tisztává és üdév teszi. 1 tégely ára 70 kr. Arczopor hozza 3 szinben 70 kr. Postán franko küldve 1 frt 5 kr. Szappan hozza 1 drb. 30 kr.

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerész Aradon.
Kapható Budapesten: Török József gyógyszerár és minden magyarországi gyógyszerárban.

Vörös kezek

vörös arc és orr ellen az egyetlen gyógyszer a **Radits-féle** 7488

Mirtus-fehérítő
Szántalan elismeréssel Ártalmatlan. Egy üveg 2 frt. Esti és napi pondra a

Pulcheradin-poudre.
Egy doboz 50 kr. (fehér, rózsza, vagy erme).

Mirtus-crème
új találmány bőrfinomító arc- és kézi erme, eltávolít minden bőrhibát. Nappal is használható. Egy tégely 1 frt.

Pulcheradin-szappan.
1 darab 40 kr., 3 drb 1 frt 10 kr. Egyedül kapható a széküldő

Apostol gyógyszerárban

BUDAPEST, VIII., József-körút 64. sz. Baross- és Nap-utca között.

Minden nő, ki elegancziára és csínre valamint ad, ruha-aljának beszegésére kizárólag **„Ideal”** szabadalmazott

bárony sujtást használ. Kapható a monarchia minden szabó-üzletében. 7308

Billige Briefmarken. Preisliste sendet August Marbe, Bremen. 7585

Epilepsiában és más idős állapotokban, szenved, kérjen arról szóló füzeteket. Kiváratra ingyen és bérmentve megküldi a **Schwaben-Apotheke, Frankfurt a. M.**

AKI praktikus, az **Vesz**

gyapjas öveteket öltönyök, felöltők, egyenruhák és ruhák, melyek tartózkodás és tisztaság. A legkisebb mennyiséget is szállít, magánosoknak is nagyban áron.

SCHWARZ MOR csász. és kir. szab.

finom szövete és gyapjú árak gyári raktárak **Zwittau Morvaország**

Ujdonságok; kam-garn-, cheviot- és loden-szőv-tekben, tavaszi és nyári-öltönytöknék, valamint egyenruhák-szőv-tek olcsóbból a legújabb minőségig.

Szétküldés utánvétel mellett. Még nem felelő árak visszavételnek. Munkák melyekből nem rendelnek, visszatüldendők. 7577

CHOCOLAT MENIER

1 világ legnagyobb gyára. 50,000 kilo.
Naponkénti eladás és csomagolásában. 7587

A női szépség

fenntartására és emelésére a legkifinomított szer:

CORNÉLIA-ARCZENŐCS

(törvény által védve), 7588

mely az arcznak üde, meglepően tiszta fiatalos színt kölcsönöz, a mit semmi más szerrel elérni nem lehet, kitűnő szer: májfoltok, szeplők, pattanások, pörseések (Miteser), túlvörös arc és a bőr minden tisztatlansága ellen, a sárga vagy barna arczört vaktó fehérré teszi.

Egy kis tégely ára: 1 korona. — Egy nagy tégely ára: 2 korona.

Ezen közkedvelt szer kapható:

LESZKOVÁCZ MILETA

„KORONA” című gyógyszerárában Ó-Verbáson (Bácska).

Postai megrendeléseknél finom pouderek, szappanok és illatszerek hozzácsomagolásra ajánlatnak.

Viszonteladók keresetnek.

Főraktár Budapesten: Dr. Egger Leó gyógyszerárban, Váci-körút 17.

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Készít: a) gépeket és építési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasuti kocsikat és vasuti felszereléseket, transmissiókat.

Speciálisitási: b) Kéregöntvény vasuti kerekek, váltók, zuzómuk, hengerek és ágyugolyókhoz. Aczélöntés. — Hengerszék

kéregöntvény hengerekkel mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra örléshez s egész malomberendezések. — Facsiszolás, papir- és cellulosa-gyártáshoz való gépek. —

Vizikereket nagy sikerrel pótló turbinák. — Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotációs dynamo-méterek. —

Mechwart-féle forgó gőzeke. — Elektromos világítás s erőátvitel egyirányú váltakozó- s forgárammal, dynamo-gépek, motorok, elektromos

bányaberendezések, felhúzó, szellőztetők, elektromos utak, hordozható elektromos furógepek; elektromos daruk, szivattyúk, ivlmpák, mérő-

készülékek, stb. 7124

rendkívül finom, báronyszerűbb, tömöttebb és takarékosabb valamennyi **Poudre de riz** és **sziros rizspornál**, a bőrhöz kitűnően s láthatatlanul tapadó.

Ugy nappalra mint este.

Fehér és rózsaszinben szókák számára, **sárga (rachel)** barnák számára; doboza 2 frt. 7069

Vételnél mindenkor a teljes czégre kell ügyelni:

GUSTAV LOHSE BERLIN, 45. Jägerstrasse 46.

kir. udvari illatszerész.

Kapható Austria-Magyarország valamennyi előbbkelő gyógyszerár és illatszerészetében.

a legnagyobb örömet szerezük ha a Tanulók lapját járattuk nekik. Ára negyedévre 1 frt 20, félre 2 frt 40.

egész évre 4 frt 80. Legkényelmesebben úgy fizetünk elő ha postautalványt küldünk: A Tanulók lapjának Budapest, IV. kerület, Egyetem-utca 4. szám,

Jól tanuló diák ifjainknak

Kossuth Lajos-utca 12. szám,
(a nemzeti csinosával szemben).

Ajánlja műtermét mindenféle foltvételekre legna-
gyobb formátumig külön műsorosított osztály.

Heliogravure, Autotypia,
Fototypia, Fénynyomat.

Telefon összeköttetés. 7544

Üdvös tanács.

Köbögésnél, rekedtségénél, a torok és légzőszervek mű-
ködési zavaránál Egger biztos hatású

MELLPASZTILLAI

veendő. (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadoz 25 kr.)
A gyomor rendellen működésénél radikális hatásnak
bizonyítottak 7530

Egger Szóda-Pasztillái.

(1 doboz 30 kr.) Mindkét szer kapható minden gyógyszer-
tárban. — Fő- és szétküldési raktár Magyarországon:

„Nador”-gyógyszertár Budapest, Váci-körút 17. sz.

Tollszopóka szívarkák szabadalm. szűrővel.

BAYONETAS

Arjegyzekeket díjtalanul küld 7349

EGGIMANN & HEDIGER, BIEL Schweiz.

Vezérigazgató Magyarországon részére:

Weiss és Langer cég Budapest, VI. Szerecsen-utca 8.

A modern vegyészeti hatalmas hula-
dása és az ebből származó száma-
talan csodálatos készítmények sem
voltak képesek a 30 éven át bevált

elnyomni, a legjobb bizonyíték tehát, hogy itt egy valódi,
a természet által nyújtott segélyeszerrel van szó. Ezen
nyirfabalzsam egy sajátságos 30. évi gyakorlati vegy-
eljárás alapján praeparáltak és csak azután jön forgá-
lomba. Ezen folyadék hatása, hogy a bőr felső hám-
jait lassankint lehántja és az által az aló ti-
szított bőr által színen és üdőségben jön nap-
világra, megújítva mindennemű kitést, szepit,
vörös foltokat és anyafoltokat, simítja a ránc-
osbort és a himlőhelyeket lassankint teljesen
eloszlatja és az arcbőrnek üde és egészséges
szint kölcsönöz.

Egy korsó ára használati utasítással együtt 1 ft 50 kr.

A nyirfabalzsam hatásának támogatására Dr. Lengyel

Frigyes-féle 7466

Benzoe szappan

ajánlatos. Egy darab ára 60 és 35 kr. Baktáron minden
jobb gyógyszertárban. Főraktár Magyarországon részére Török

József gyógyszerésznél Budapest, Király-utca 12.

7530

Franklin-Társulat nyomdája, (Budapest, IV. Egyetem-utca 4.)

„A világ legjobb sámfája” FÖLDVÁRY IMRE

férfi divat és fehérnemű
raktárában. párja

Budapest, IV., Koronahar-
czeg-utca 11. sz. és VIII.
Kerepesi-út 9. 7578

Férfi ingek, Jäger-áruk,
vadász és sport-cikkék dús
választékban kaphatók.

Kerjük és Nyakkendő.

„Mégvaltó” gyógyszerész Pnj. Erdély Hunyadmegye.

Ha szereti gyermekét,

használja a kitérőnek elismert

Kárpáti

egészségi gyermek-tápkávé.

Kapható a legjobb gyógyszerárban s minden na-
gyobb kereskedésben.

1 doboz ára 18 krajczár.

Budapesti főraktár: 7553

EGGER-féle gyógyszerész „Nadorhoz”.

Allamillag kedvezményezett gőzre berendezett első magyar

Torony-óra-gyár

Mayer Károly L. utóda Müller János Budapest VII.

Kazinczy-utca 3. sz. — Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve

7615

Lesóvanyodásra s egyidejűleg az

egészség erősítésére 2 hónapig veendő

a dr. Blyz és dr. Ducloux-Dupont klin.

tanár, becsültetett kórházban megfigyelés

után Boisson gyógyász. által készített per-

sa-pilula, vesiculoseivel előállított nov. készítmény.

Egy 3 frtos nemzetközi posta-utalvány küldésével bérn.

szállít egy palackkal: M. BOISSON, 100 rue Mont-

martre, Paris. Budapestben kapható: Török József gyógy-

szertáránál, király-utca 12. szám. 3750

A női szépség

emelésére, tökéletesítésére és fen-

tartására legkifejezettebb, teljesen ár-

talmatlan, vegytiszta és származ-

tecs készítmény a 7502

Rövid idő alatt szünteti szepit,

májfoltot, pattanást, bőrkátt (mit-

esser) és minden más bőrbaját. Kisimítja a ráncokat

és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is üde bájós

arcszín kölcsönöz. Ára 50 kr., nagy 1 forint.

Margit hölgy 60 kr. 3 szinben. Margit szap-

pan 35 kr. Margit főpép (Zahnpasta) 50 kr.

Készítő FÖLDES gyógyszerész,

Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz.

Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest

Király-utca 12.

A NAGY KRACH!

New-York és London az európai szárazföldet sem

kimélték meg s egy nagy ezüst-áruháza indította érezt

magát egész készletét — a munkájú csekély megtérítése

mellett — elajándékozni. En vagyok felhatalmazva ezen

megbízást eszközölni. En tehát minden embernek adom

az alatt felsorolt tárgyakat pusztán 6 ft 60 kr. meg-

kötése mellett és pedig:

6 db legfin. asztalkést valang. pengével,

6 db amer. szab. eszt. villát egy drabból,

12 db evőkanalat,

12 db kávékanalat,

12 db levestemerőkanál

12 db tejszűrőkanalat,

12 db tojástartót,

6 angol Victoriatálcazt,

2 pompás asztali-gyertyatartót,

1 teaszűrő,

1 legfinomabb csukorszőrt,

• 44 db összesen csak 6 ft 60 kr.

Az össze- fent 44 tárgy ezeltől

40 frtba került és most ezen minimális

árért, 6 ft 60 kr.-ért kaphatók az

amerikai szab. ezüst egy teljesen fehér

fin. mely ezüst színt 25 éven át meg-

tartja, miután is jótállva lesz. Legjobb

bizonyítékul, hogy ezen hirdetés

szépsége

ezennel nyilvánosan kötelezem magamat mindenkihez azt,

ha az áru nem felel meg kifogás nélkül a pénz visszazár-

matnak. Senki se mulassza el a kedvező alkalmat, ezen

remek garantiát megismerni, a mely különösen ajánlatos

házassági és alkalmi ajándéknál és jobb háztartá-

sok részére. 7595

Kapható csak HIRSCHBERG A-nál

az egyesült amerikai szabad. ezüstárak gyára

főkepviseleténél,

Bécs, II., Rembrandtstrasse 19/7. Telefon 7114.

Szétküldés a vidékre utánvéttel, vagy az összeg

előleges befizetése mellett. — Tisztító-po-

hozás 10 kr. Csupán a melléti védjegy-

szelvényen a valódi. (Egyszéki etc.)

Kivonat az elismert levelekből:

Bécses evőeszközküldeményét megkaplam,

melylyel nagyon meg vagyok elégedve és kérem

még egy olyan garantiát, 14 db. amer. szab.

ezüstből utánv. küldeni.

Bozovics, Kr.-Szörény. 18/7. 896.

Keresztes S. főszolgabíró.

„Az első küldeményem nagyon meg vagyok elégedve, kérek még

egy garantiát.

Kalocsa.

Majorosy János, kanonok.

„A küldeményt vetm-m, nagyon meg vagyok elégedve, kérek még

egy küldeményt 6 ft 60 kr-ért.

Kolozsvár.

Bánffy báró 6 exzell.

3750

Franklin-Társulat nyomdája, (Budapest, IV. Egyetem-utca 4.)

Menyasszonyi selymekelmék

fehér, fekete és színes, a jó viselhetőséget jótálló-levelel. Készenléti
bevételekért forrás magánosok részére, porló- és vámmatessen igazi
gyári áron a lakos szívesen. Ezer meg ezer elismerés levél.
Melyik szívből öbajt és mitől?

GRIEDER ADOLF ÉS TSA

királyi szállítók

selymekelmék-gyárak szövetsége Zürich. 7374

Mindenütt dícsérik a híres
Machleid-féle

Kecskeméti
arczenőcsőt

Hatása a kecskeméti nővégy-
szappannal oly meglepő és
elismert, melyet e téren
széptőlsezt el nem ért és fő-
ül nem mutat. Egyik jó tu-
ladásága, hogy ártalmatlan
módban sokszor használható.
Egy tégely ára használati
utastással 50 kr. Egy
drb kecskeméti nővégy-
szappan 32 kr. Kapható:

Farkas Ignác

Mátyás király gyógyszer-
tárban Kecskeméten.
Budapest: Torok, Dr. Eg-
ger, Raditz R. és Főny J. J.
gyógyszerész utraknál. 7602

Legyen nyugodt,
mert feltalálta a legjobb szer, a kitta-
tetést és kipróbált 761

NERVIN,

mely a legjobbnak bizonyult: rheu-
ma, köszvény, csont- és derékfájás, meg-
gátás, szúrás és dagadtok ellen. Rend-
kívül hatásos megfáz. Ára 80 kr. Egyed.
készítő: Károlyi Béla gyógyszerész, Szabad-
szállás (Pestm.) Főraktár: Török József
Nagy Károly és „Nador”-gyógyszertár. Molnár
és Moser drogeria.

Idegesség, 7574 és általában mindenféle
gyengeség, mely szellemi
vagy testi túlerőltetés által
származott, vagy a mely
egy súlyos betegségnek,
hiányos emésztettségnek
vagy táplálkozásnak a kö-
vetkezménye, legbiztosab-
ban a „Regeneratio” pilu-
laim használata által gyó-
gyítható. Ára 2 ft. Kapható
SCHWANEN-APOTHEKE Frankfurt a. M.

D' Leras

VAS PHOSPHÁT

Ezen vaskészítmény tartalmazza a vér
és csontok legfontosabb elemeit. Kifeje-
ző gyógyszer vérszegénység, sápadt, gyö-
morfájdalmak, vérszűrés eseteiben,
szabályozza a hószámot, könnyű emés-
tetést és kiválthatóan hűlyeknek, fejle-
désben lévő fiatal lányoknak, vala-
mint gyenge gyermekeknek legmegelőzően ajánl-
ható. Egy üveg ára 1 ft 50 kr. Magyarországi főraktár
Budapest, Török József gyógyszerész király-utca 12. sz.

KIRÁLYNŐ-ARCCREME,

7552 legjobbnak ismert arccsépítő a világon.

Ezen arccreme a legfinomabb és
a legújabb arccsépítő, a m. szepit,
pőrsen, miteser stb. s azt
hűvösre és üdvé teszi. Teljesen
ártalmatlan. Egy tégely 70 kr.
királynő-arcra szappan 1 do-
boz 50 kr. — Királynő-hölgy
fehér, róza és crème szinben
1 doboz 70 krajczár. Szétkü-
ldési főraktár:

Temesváry József

Arjegy-utca 2. szám.

Zombor, Jókai-tér 2.

Budapest Török József gyógy-
szertárban. Király-utca 12. sz.

Még csak rövid ideig!

Festő társaság körkép palotájában

Városliget 7368

Krisztus a keresztfán
és Jeruzsálem

óriási körkép. Látható.

reggel 9 óratól este 4 óráig.

Az esti órákban villanyvilágításnál.

Bélpó díj 50 kr.

Gyermekjegy 30 krajczár.

12. SZÁM. 1898.

BUDAPEST, MÁRCZIUS 20.

45. ÉVFOLYAM.

Előzetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt { félre — 6 •
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 8 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK { félre — 4 •
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre 5 —
Külföldi előfizetőknek a postallag
meghatározott vitédij is csatolandó. 2.50

MÁRCZIUS 15-IKÉNEK ÖTVENEDIK ÉVFORDULÓJA.

NAGY ESZMEK diadalát ünnepli a magyar
nemzet minden év március 15-dikén, a
mely napon 1848-ban a gondolat szabad-
ságával együtt a föld s a nép fölzsabadulásának
korszaka is fölviradt hazánkban. Az 1860-diki
újra ébredés óta soha sem mulasztja el ez ün-
neplést a kegyelet és lelkesedés, mely nemze-
dekről-nemzedekre szállva, minden tavasszal
újult erővel lobban fel a szívekben.

Az idén ötvenedszer ültük meg az 1848-iki
március nagy emlékei. A felszázados évforduló
különböző melegséggel töltötte el a honfi-
kebleket. Országszerte ünnepet ült most a leg-
kisebb falu is. De legnagyobb és legfényesebb
volt az ünneplő mozgalom Budapestben, az első
március 15-ike eseményeinek színhelyén,
melynek 600,000 lelket haladó népessége mint-
egy különösebb jogot tartott e nagy évforduló
megülésére. Lobogó-diszt öltött az egész fővá-
ros és nemzeti színű jelvényekkel díszít kebelét
főleg az ifjuság, mely az írók, művészek és tár-
sadalmi egyesületek seregéhez csatlakozva, rend-
kívüli élénkségűvé tette a fényes ütezt.

Kettős volt délelőtt az ünnep s két felé is osz-
lott. Egyik helyen a nap politikai jelentőségét
ünneplte a polgárság; másik helyen a sajto-
szabadság kivívásának és Petőfi szellemének
dícsőítésére gyűlt össze a lakosság. Délutánra
az ünnepély népies része maradt, szabadban
tartott gyűléssel és zászlos menetekkel. Az ün-
nep fő helyein lelkes beszédek hangzottak el.
Ihletetten és nagy hatással szólt a nap jelentő-
ségéről a nagy idők nagy embere, Jókai, a ki
tanítja és részese volt 1848 március 15-ikének,
s kit most szinte rajongó tisztelettel és szeretet-
tel üdvözölt az ünneplő sokaság.

Jókai az ünnepélyeken részt vett előbb márcz.
13-ikán a tanulók kongresszusának megnyitó
ülésén is az új városházán, s meleg hangú be-
széddel fordult az ifjusághoz, „lelkem fiaim-nak
szólítván őket. Részt vett továbbá márcz. 15-én
a Vigadó termeiben rendezett Petőfi-ünnepen,
mint a Petőfi-társaság díszelnöke.

Március 15-ikét a polgárság avatta föl az
ötven-éves jubileum alkalmából ünnepnappá.
A házakat fellebegtették, földszintet. A kereske-
dés zárva maradtak, mint ünnepnapokon, s
az üzletek és kirakatok boltajtóin nyomtatott
czédula hirdette, hogy: „A nemzeti ünnep miatt

Weinwurm fényképe.

MÁRCZIUS 15-IKE BUDAPESTEN. — ÜNNEPELY A PETŐFI-SZOBOR ELŐTT.